ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№52 (13368)
1971 оной мартын 3,
среда

Сэн 2 мүнгэн

УКРАИН АРАДАЙ ГАЙХАМШАГТА БАСАГАН

МОСКВА. (ТАСС). Совет олон республиканuудай түлөөлэгшэд ССР Союзай Ехэ театр соо мартын 1-дэ сугларба. Уран зохёолшо, украин арадай гайхамшаг басаган Леся Украинка гэгшын дурасхаал хүндэлхэеэ тэдэнэр сугларһан байгаа.

Баярай суглаанай президиумдэ—ойн баярай Бүхэсоюзна комитедэй гэшүүд—уран зохёолшод, соёлой ажал ябуулагшад, эрдэмтэд, ниислэл хотын олониитын ба социалис оронуудай аха дүү литературын түлөөлэгшэд. Айлшадай дунда—Украинын Компартиин ЦК-гай секретарь Ф. Д. Овчаренко түрүүтэй Украинын ССР-эй правительственна делегаци.

Нүхэд Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, Ф. Д. Кулаков, Б. Н. Пономарев ба М. С. Соломенцев гэгшэдые сугларагшад халуунаар уггаба.

Ойн баярай Бүхэсоюзна комитедэй түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой Николай Тихонов баярай заседани нээхэ зуураа, Леся Украинка тухай үгэ хэлэбэ.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй телеграммые Николай Тихонов уншажа үгэбэ.

Поэт-академик Микола Бажан, Москвагай уран зохёолшодой эмхиин правлениин секретарь Сергей Наровчатов, РСФСР-эй уран зохёолшодой союзай правлениин секретарь Людмила Татьяничева, Грузиин поэтесса Марика Бараташвили, Белоруссиин уран зохёолшодой союзай правлениин хоёрдохи секретарь Иван Шамякин болон бусад дүлэтэ поэтессын зохёолнууд тухай, бусад арадуудай түлөөлэгшэдтэй тэрэнэй ямар барисаатай байһан тухайнь хөөрэжэ үгэбэ.

Украинын ССР-эй делегацие хүтэлбэрилэгшэ, Украинын Компартиин ЦК-гай секретарь Ф. Д. Овчаренко:—Леся Украинка граждан тон ехэ баатаршалгын, арад зоной ба уран зохёолшын һанал хүсэлэй нэгэдэнги байдагай үльгэр жэшээ харуулһан юм гэжэ хэлэбэ.

Украинын ССР-эй делегаци поэтессын скульптурна дүрсэ-портрет, дурасхаалай медальнууд, Леся Украинкын зохёолнуудые москвагайхидта бэлэг болгожо барюулба.

Украинын ба Москвагай искусствын мастернууд поэтессын зохёолнуудһаа уншаба, мүн поэтесса тухай совет композиторнуудай бэшэһэн дуунуудыень концерт дээрэ дуулаба.

АЛДАРТА ОЙ

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Монгол ороной коммунистнууд, бүхы ажалшад Монголой арадай-революционно партиин 50 жэлэй ойе омогорхолтой хүхюунээр тэмдэглэжэ байна. Энэ гайхамшагта ойдо зорюулагдан республикын ниислэл хотодо болоһон баярай заседани дээрэ МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал үгэ хэлэбэ.

Юртэмсэ дэлхэйе революционно шэнэдхэлгын эхи табиһан Агуу ехэ Октябриин социалис революци дарлагданги бүхы арадуудай, тэрэ тоодо монгол арадайшье урда үнэхөөрөө эрхэ сүлөөтэ, зол жаргалта байдалай харгы гаргажа үгөө һэн гээд Ю. Цеденбал хэлэбэ. Монгол арадай алдарта хүбүүд—Д. Сүхэ-Баатар, Х. Чойбалсан ба бусад революционернүүд 1921 оной эхеэр Монголой арадай-революционно парти тогтоогоо бэлэй. Монголой революционернүүд Россин илалта түгэлдэр пролетариадтай барисаа тогтоожо, тэдэнэй дэмжэлгэдэ түшэглэжэ, дарлагшадта эсэргүү монгол зоной тэмсэлые ударидаһан, 1921 оной арадай революцида илалта туйлаһан байба.

Революциин сэсэн мэргэн стратег В. И. Ленинэй зааһан замаар дабшана, партимнай арад зоноо илалтаһаа илалтада хүтэлнэн, хүтэлжэшье ябана гээд баяртайгаар, омогорхолтойгоор хэлэхэдэ болохо.

Советскэ Союзай, бусадшье социалис оронуудай арадуудтай аха дүүгэйнгээ хани барисаае саашадаашье хүгжөөхэ, бэхижүүлхэ гэжэ манай парти, монгол арад бүгэдөөрөө оролдохо гээд Ю. Цеденбал мэдүүлбэ.

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

ҺАРААР УРИДШАЛАН

ХОРИ. (Телефоноор абтаба). КПСС-эй XXIV съездые ажалай эрхим амжалтануудаар угтаха социалис мүрысөөндэ оролсоһон аймагаймнай һаалишад, малшад гүрэндэ һү тушааха 1971 оной 1-дэхи кварталай түсэбые февралиин 28-да дүүргэбэ. Гүрэнэй бэлэдхэлэй пунктда 5 мянган центнер һүн тушаагдаха түсэбтэй байбал, 5024 центнер оруулагдаа.

Гүрэндэ һү тушааха кварталай түсэб болзорһоо урид дүүргэхэ мүрысөөндэ Хүрбын совхозой һаалишад, малшад эрхимлэбэ. Эдэнэр кварталайнгаа түсэб февралиин 11-дэ дүүргэээд, түсэбһөө үлүүлэн 300 центнер һү тушааха гэһэн үгэдөө хүрэнхэй. Мүн Үдын, Дээдэ-Тайлсын совхозуудай коллективүүд мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана.

Һү һаали дээшэлүүлхэ мүрысөөндэ шалгаржа гараһан һаалишад, фермын коллективүүд олон. Хүрбын совхозой һаалишад Евдокия Будаева, Фаягла Бариева, Үдын совхозой —Вера Клюпина, Цыпилма Самбуева, эгэшэ дүү Ешима, Мария Банзаргашеевана болон бусад һү һааха даабаряа холо үлүүлһэн байха юм.

Үдын совхозой Баян-Голой фермын, Дээдэ-Тайлсын совхозой—Тарбагатайн, Хориин совхозой—Улаан-Одоной фермэнүүдэй коллективүүд үнеэдээ оролдосотойгоор эдеэлүүлжэ, һаажа, нилээд амжалта туйлаа.

Ямар аргаар иимэ амжалта энэ жэлдэ туйлагдааб гэхэдэ, байгша ондо тэжээл буйлуулха цехүүд таһалгаряагүй хүдэлгэгдөө, мүнөө жэл түрүүшынхеэ үнеэдтэ ехэ куузику, силос эдюулэгдээ бшуу.

Түрэл партиингаа XXIV съездын урда тээхи ажалай вахтада жагсажа, аймагай ажахынууд кварталай түсэбһөө гадуур адагынь 1500 центнер һү гүрэндөө тушааха байһанаа мэдүүлнэ.

Д. ДАГБАЕВ,
КПСС-эй райкомой секретарь.

ҮНЭН СЭХЭЭР АЖАЛЛАНА

Доржи Намсараевна Хоборкова юһэн жэл шахуу автомашинануудта бензин үгэдэг Улаан-Үдын 1-дэхи станцида хүдэлнэ. Ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандадаг дээрэһээ аян замай машинануудта саг сооо бензин үгэжэ байдаг. Жолоошод энэ ажалша бэрхэ эхэнэрые магтадаг бөлонхой. Ажал хүдэлмэридөө нарин нягтаар хандажа байһанайнь түлөө Улаан-Үдын нефтебазын дирекци, партийна организаци, профсоюзай комитет Д. Н. Хоборковада хэдэн удаа үнэтэ бэлэгүүдые барюулжа. Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнаһан. Үнгэрһэн жэлдэ ойн баярай медальда хүртэжэ урмашаа.

М. СУТУРИН.

СЪЕЗДЭ—АЖАЛАЙ БЭЛЭГ

Яруунын аймагай зарим ажахынуудта түл абалгын халуун хаһа дүүрэнтэжэ байна. Олохон хонишод хурьгадые абажа түлжүүлхэ хүдэлмэри эмхитэй һайнаар эхилээд, хараалһан түсэб даабаряа бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө мүнөө тэмсэнэ. Һаяхан бидэнэр аймагай колхоз, совхозуудаар ябажа, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзажа, хөөрэлдэһэн байнабди. Түл абалгада хабаатай хэдэн асуудалнуудта харюусаха гүйлтатайгаар тэдэнэртэ хандаабди.

ИИСЭНГЫН СОВХОЗ. ХОЕРДОХИ ОТДЕЛЕНИИЕ ЭРХИЛЭГШЭ Д. В. ЧИН-ВИН:

— Отделенидэмнай эхэ хонидой табан отара бии юм. Бүхы хонишоднай түрэл партиингаа XXIV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө дэлгэрһэн бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ оролсожо, абаһан хурьгадайнгаа 95 процентые бүтэн бүлеэнээр түлжүүлхэ гэжэ үгэеэ үгөө һэн.

Хэлэһэн үгэеэ хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тулада тэдэнэр шадал зэргээрээ оролдожо, түл абалгын халуун хаһые амжалтатай һайнаар үнгэргэжэ байна. Бүхыдөө 3188 эхэ хонинһоо 2000 гаран хурьган мүнөө абтаад, нэгэшье гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байнхай.

Дүй дүршэлтэй хонишод Дашанима Аюшеев, Содномбал Бальжинимаев гэгшэдэй даадаг хонишодой бригаданууд социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ, бусадай дундаһаа шалгарна. Жэшээлхэдэ, Д. Аюшеевэй отарын хонишод 600 эхэ хонинһоо 500 гаран хурьга абаа. Хонидынь хурьгалжа үргэлжэлһөөр. Эндэхи хонишод зооветеринарна заабарие нарин нягтаар сахина. Тэнхээ тамиргүй хурьгад түсгаар амяарлагдаһан хаамагууд соо байлгагдана.

Нёдондо жэлэйхидэ орходоо 300—400 толгойгоор олон түл абахаар эрмэлзэнэбди. Энэмнай партиин ехэ хуралдаанда зорюулһан отделениин малшадай ажалай бэлэг болохо байна бшуу.

«КОММУНИЗМ» КОЛХОЗ. БУХГАЛТЕР Е. Л. РАДНАЕВА:

— Мүнөөмнай малшадай эгээл харюусалгатай үе. Юуб гэхэдэ, үбэлэй янгинама хүйтэнэй үнгэрөөшье һаа, хабарай хагсуу һалхин баһал хэсүү бшуу. Гадна түл абалга колхоздомнай түлэг дундаа ябажа байна. Хонишод унаһан малгайгаа абаха сүлөөгүй тооной хүдэлнэ.

Мүнөө үедэ дүрбэ мянга гарап хурьган абтажа, гээлгэ хоролтогүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байнхай.

Үнинэй хонишод Дулма Цыбенова, Цырендамба Дагбаев, Норбосамбо Дашанимаев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд социалис мүрысөөндэ түрүүлнэ. Отара бүхэнэй хонишод 590 эхэ хонидһоо 500 хурьга абаад байна.

Колхозоймнай малшадай 100 эхэ хонин бүриһөө 84 хурьга абаха гэһэн уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ байһандань ямаршье һэжэг байхагүй.

Т. БАИМИН.

Хориин аймагай Үдын совхозой механик Николай Константинович Стуков малшадай хүндэ ажалые оньһожоруулхын тулада ехэ хүдэлмэри эмхидхэжэ байдаг. Нүхэр Стуков слесарь И. М. Пахомовтой хамта хонидой отарануудта байрануудыень дулаасуулха түхеэрэлгэнүүдые тодхоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: совхозой механик Н. К. Стуков.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

ШАХАН ТАРГАЛУУЛҺАНАЙ АШААР

КПСС-эй XXIV съездын нээгдэхэ үдэр болотор гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые сум дүүргэхээр эрмэлзэһэн Захааминай аймагай колхоз, совхозууд үнгэрэгшэ намартаа, үбэлдөө мал шахалгые хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар, зоотехническэ заабариин ёһоор эмхидхээ һэн. Шахамалнуудайнь түрүүшын бүлэг январь һарада гүрэндэ тушаагдахадаа, 99 процентнь тарган гэһэн сэгнэлтэтэйгээр абтаа. Малайнь тус бүриин дунда зэргын шэгнүүр 320-ёод килограмм гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо хоёр пүүд шахуугаар дээшэ байба.

Илангаяа «Победа», «Коммунизмын зам», «Дружба», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд, Баянголой совхоз тарган, томо мал үсэлхээр тушаагаа. Тэдэнэй нэгэн «Победа» колхозой худалдаһан үхэр тус бүриин дунда зэргээр 386 килограмм татаһан байна. Гадна 11 үхэрынь 400 килограммһаа дээшэ шэгнүүртэй байба. Урдань залуу малаа һайнаар шахажа, таргалуулжа бирадаггүй байһан «Коммунизмын зам» колхоз мүнөө жэл томо, тарганшье хашараг, гунан сарнуудые гүрэндэ худалдаба.

Хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид, үлүүлэн дүүргэхын тулада аймагай колхоз, совхозууд малаа үшөө һайнаар шахан таргалуулжа байнхай. Мүнөө шахамал адууһа мал мяханда тушаагдажа үргэлжэлһөөр.

Манай корр.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

НҮХЭР И. А. ХАЗАГАЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБЛЭЛГЫН КОМИССИИН ТҮРҮҮЛЭГШЭЭР ТОМИЛХО ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй тоггоохонь:

Нүхэр **Хазагаев** Иван Алексеевичые Буряадай АССР-эй Гүрэнэй түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшээр томилхо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1971 оной мартын 2.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ЗОРИЛГОНУУД

АЛАЙ БҮТЭЭСЫН УРГАЛТА

...ймнай арадай ажахын ...барниуудай хүгжэлтэ-...ай бүтээсэ ехэхэн нү-...үлдэг. Хэрбээ бүхы үй-... дээрэ ажалай бүтээсын ...оцент нэмэлтэ хангажа ... жэлдээ 3,5 ...дһаа үлүү түхэеригэй ...енна продукци абтаха ...н. Энэ хадаа 10 мянга ...втомобиль, 3,5 миллион ...ефть, 2 миллиард кубо-...в, миллионһоо үлүү тон-...д, долоон миллион паар ...утал гэхэ мэтэ продук-...но.

...алис оронуудай эконо-...утээрээ илгаатайб гэбэл, ...бүтээсэ жэлһээ жэлдэ ...Манай орон дотор ту-... табан жэлдэ промышленность бүхэн ехэ үүргэ дүүргэхэ, болоно. Шэнэ табан жэлэй туршада 1970 онойхидо орходоо промышленностьда ажалай бүтээсэ 36—40 процентээр, хүдөө ажахыда 37—40, барилгада 36—40 процентээр дээшэлхэ юм.

Шэнэ табан жэлэй туршада манай республика дотор промышленна продукциин хэмжээн бүхыдөө 55 процентээр дээшэлхэ. Энэ хугасаа соо энергетикэ болон химическэ, машина бүтээлгын промышленность хүгжэхэ, барилга үргэнөөр ябуулагдаха болоно. Гэхэтэй хамта нютагай промышленна предприятинууд продукциингаа хэмжээе табан жэл соо 46,6 процентээр нэмээхэ.

Республикымнай колхоз, совхозууд болон хүдөө ажахын бусад предприятинууд 1975 ондо ороохо таряа абалгаяа 694 мянган тонно хүрэтэр дээшэлүүлхэ. Мяха абалга 105 мянган, һүн—250, ноохон—6,4 мянган тонно хүрэтэрөө ехэдхэгдэхээр түсэблэгдэнхэй. Энэ үедэ үндэгэ абалга 176 миллион хүрэтэрөө олошорхо юм. Тиимэһээл шэнэ табан жэлдэ табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлгэдэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгэ ехэ удха шанартай хэрэг болоно.

...продукциин нэмэлтын ...энтнь ажалай бүтээсэ ...үлһэнэй ашаар туйлаг-...бадахи табан жэлдэ 68, ...ндо 84 процентдэ хүргэг-...Харин юһэдэхи табан жэ-...ршада промышленна про-...н бүхы нэмэлтын 87—90 ...ыень тэрэнэй ашаар ...аха байна. Тиимэһээ ...иятинуудай болон ара-...жахын бүхы һалбаринуу-...ажалай бүтээсые дээшэ-... хэрэгтэ хүдэлмэришэн

ХҮНДЭТЭ ЭРХЭДЭ ХҮРТЭХЫН ТҮЛӨӨ

Репортаж

...далайн баржануудай нэгэ шухала түхеэрэлгэ хабсаргадаг юм. Нормоёо ходо үлүүлэн дүүргэхэһээ гадна, ажалаа эрхим шанартайгаар бүтээдэг, голодоһо гаргадаггүй байна. Ямар нэгэ шухала даабариин цехтэ үгтөө һаа, нүхэр Лысенкын бригада заатагүй тэрэниие дүүргэлсэдэг.

1970 оной һүүл багаар һэн. Партиин ээлжээтэ съездын зарлагдаха тухай соносхогдохотой хамта бригадын гэшүүд сугларжа, съездэ ажалай ямар бэлэг бариха тухайгаа зүбшэн хэлсэһэн байха.

— Шэнэ социалис уялга абая.

— Ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлхэбди.

— Съездын хүндэлэлэй мүрысөө дэлгэрүүлхэ үүсхэл гаргаха гэхэ мэтэ һанамжаяа бригадын гэшүүд хэлээ.

Судна хабсаргагшадай энэ бригада тэрэ үдэр бодолгодо абтан, ажалай һүүлээр нилээд удаан хөөрэлдэбэд. Һанал бодолоо андалдаһанай һүүлээр шэнэ социалис уялга абаха, партиин XXIV съездын нэрэмжэтэ бригадын хүндэтэ солодо хүртэхын түлөө мүрысэхэ гэжэ шиидэһэн юм. Тэдэнэр үйлэдбэриингөө арга боломжо хаража үзөөд, 1970 оной түсэбые болзорһоонь холо урид дүүргэхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан хэдэн хэмжээ хараалаа һэн.

Тэдэнэр энэ уялгаяа бэелүүлээ. Шэнэ табан жэлэй түрүүшын оной зорилгые тодорхойлходоо, 1-дэхи кварталай түсэбые мартын 15-да дүүргэхэ, хүн бүхэнэй ажалай разряд дээшэлүүлхэ, бүхы продукциингаа 99 процентые голодоһогүйгөөр техническэ хиналтын таһагта тушааха, алмалта, арьбалалтын түлөө тэмсэхэ гэжэ шиидэһэн байгаа. Бригадын гэшүүд съездын урда тээхи ажалай вахтада жагсаад, үдэр бүхэндэ бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха, абаһан уялгаяа бодото дээрэнь дүүргэһэн тухай партиин XXIV съездэ элидхэхэ хүндэтэ эрхэ олохо гэжэ мүрысэжэ эхилээ.

Иимэ эрхэ олохын түлөө мүрысэхыень заводой бүхы хүдэлмэришэдые тэдэнэр уряалаа. Хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалдаа үнэн сэхээр хандадаг, хамгын хэрэгтэ горитой туһа нэмэри оруулдаг болоо һаа, амжалта туйлагдана гэжэ энэ түрүү бригадын гэшүүд һайн мэдэрэнхэй. Тиимэһээ хүн бүхэн даажа абаһан ажалаа һайнаар дүүргэнэ, голодоһогүй продукци бүтээнэ.

— Кварталай түсэбые болзорһоонь 15 хоногоор уридшалан дүүргэхын тула бидэнэр мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлнэбди, түрүү онол арга шудалнабди,— гэжэ Владлен Афанасьевич Лысенко хөөрэнэ. Хүн бүхэн даабаряа үлүүлэн дүүргэдэг, ажалайнь шанар һайн байдаг. Һаядаа өөһэдынгөө тамгаар продукцияа тушаадаг болохо зорилго урдаа табинхайбди. Абаһан уялгаяа дүүргэһэн тухай Коммунис партиингаа ээлжээтэ съездэ элидхэхэ эрхэдэ хүртэхэһөө ондоо хүндэтэй юумэн манда үгы.

Үнэхөөрөө ехэ хүндэтэ эрхэ. Иимэ эрхэ үнэн сэхэ ажалаар олдодог ха юм. Социалис мүрысөөнэй үедэ туйлаһан амжалта тухайгаа партиин XXIV съездын нэрэ дээрэ эльгээгдэхэ элидхэлдэ гараа табиха эрхэтэй болохын тула заводой түрүү хүдэлмэришэд оролдожо байна. Заводой үнинэй хүдэлмэришэд съездэ элидхэхэ иимэ эрхэ олохо тусхай дүрим баталһан юм. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар кварталай түсэбые уридшалан дүүргэһэн, коллективэй, ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, техникоэкономическа талаараа һайн үрэ дүн туйлаха хэрэгтэ туһа нэмэрээ оруулалсадаг, ниитын болон ажалай журам наринаар сахидаг хүдэлмэришэд коллективэй үмэнэһөө съездэ эльгээгдэхэ элидхэлдэ гараа табиха эрхэтэй болохо юм.

Нүхэр Лысенкын даадаг бригада энэ мүрысөө дэлгэрүүлээ. Мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ зорилго урдаа табяад, тэрэнээ дүүргэжэ байна. Владлен Афанасьевич Лысенко, Валерий Васильевич Минин 4-дэхи разрядтай болобо. Залуу хүдэлмэришэд Иван Владимиров, Геннадий Сивцов өөһэдынгөө разрядые дээшэлүүлхэ шалгалта амжалтатайгаар барижа гараа. Газаар металл отолхо, гагнаха шэнэ арга шудалагдаа. Энээнэй ашаар продукциин шанар һайжарһан, ажалайнь бүтээсэ дээшэлһэн байна. Мүнөө бригадын гэшүүд бүтээһэн продукциингаа 99 процентые голодоһогүйгөөр тушаана. Нүхэд Лысенко, Минин продукцияа өөрынгөө тамгаар тушаадаг болонхой.

Мүрысөө үүсхэһэн энэ бригада жэлэй түрүүшын кварталай үедэ хэхэ ажалаа ганса тодорхойлоо бэшэ, харин съездын үнгэргэгдэхэ энэ оной туршада габшагайгаар ажаллаха гэжэ шиидэһэн юм. Тиигэжэ 1971 оной түсэбые декабриин 15-да дүүргэхэ, бүтээһэн продукцияа бригадынгаа тамгаар тушаадаг болохо гэһэн зорилго тэдэнэр урдаа табинхай.

Владлен Афанасьевич, тэрэнэй даадаг бригадынхид ганса өөһэдөө һайнаар ажаллана бэшэ, харин дүй дүршэлдөө бусад хүдэлмэришэдые һургадаг юм. Хэрэгтэй болоо һаань, ондоо бригада, участогуудай даабари дүүргэлсэжэ, туһаламжа хүргэдэг. Съездын хүндэлэлэй мүрысөөндэ тэдэнэр шалгаржа ябана. Январиин, февралиин даабари болзорһоо урид дүүргэгдэө. Март һара соо даабариһаа гадуур үшөө нэгэ секци хабсаргажа, съездые угтаха юм.

С. БАРДАМОВА.

1971—1975 ОНУУДТА СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ТАБАН ЖЭЛ ТҮСЭБ ТУШАА КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ДИРЕКТИВЭНҮҮДЭЙ ПРОЕКТ ТУ

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. Б. ПИВОВАРОВАЙ элидхэл тушаа үгэ хэ

КПСС-эй Кабанскын райкомой нэгэдэхи секретарь В. И. ТИТОВ:

— Нүхэдүүд! Коммунист Г. М. Воронин КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проектые зүбшэн хэлсэһэн партиин Кабанскын райкомой пленум дээрэ үгэ хэлэхэдээ нигэжэ мэдүүлээ һэн: «Манай Кабанскын совхоз район соогоо түрүү ажахы гэжэ тоологдодог. Наймадахи табан жэлэйнгээ түсэбые бүхы гол гүйсэдхэлнүүдэй талаарнь болзорһоо урид дүүргээбди... Наймадахи табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтын үрэ дүнгүүд һайн байгаа, теэд энэмнай коллективүүдэй шиидхэжэ дүүргэһэн шата, түүхэ болоно бшуу. Бидэнэр ерээдүйн хэрэгүүд тухайдаа, КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проект дотор тодорхойлогдоһон зорилгонуудай дүүргэлтэ тухай бодомжолхо ёһотой болонобди».

Манай аймагай партийна болон бусад ниитын эмхинүүд, ажалшадай коллективүүд КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проектые зүбшэн хэлсэхэдээ нигэжэл шэбшэн бодоно, һаналаа табина бшуу.

Энэ шухалын шухала политическэ документые тайлбарилан ойлгуулха ябадалда аймагай 900 гаран лектор, политинформатор ба агитатарнууд хабаадана. Эдэнэр 17 мянга гаран хүнүүдые хабаадуулан, 1320 хөөрэлдөө хээд байна. Партиин XXIV съездын Директивэнүүдэй проект 60 коллективэй партийна болон ажалшадай суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ, тэндэ 300 хүн үгэ хэлээ. Шэнэ табан жэлэй түсэбэй проектые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадагшад бултадаа тэрэниие нэгэн һаналтайгаар һайшаана, дурадхалнуудые оруулна. Ажал хэрэгүүдээ шэнжэлхы ёһоор хаража үзэнэ, хэрэглэгдээгүй байһан нөөсэ ба арга боломжонуудые элирүүлнэ. Директивэнүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхын тула шармайн оролдохобди гэжэ КПСС-ые, тэрэнэй Центральна Комитедые найдуулна.

Партиин райком, предприятинуудай, барилганууудай, совхоз болон колхозуудай, албан зургаанууд ба эмхинүүдэй партийна эхин организацинуудай коммунистнуудай эдэбхиие улам дээшэлүүлхэ, зэргээ үргэдхэхэ, аймагай үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудта, нийтэ-политическэ ажабайдалда коммунистнуудай нүлөө бүри ехэ болгохын тула үнгэрһэн табан жэлэй турша соо ехэ хүдэлмэри ябуулаа. 1200 гаран коммунист гэхэ гү, али бүридхэлдэ байгшадай 42 процентнь үйлэдбэриин шиидхэхы һалбаринуудта хүдэлмэрилнэ.

Аймагай промышленна предприятинууд табан жэлэйнгээ даабариие болзорһоо урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 6 миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилөө.

Хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилгөөр табан жэлэй түсэбэй даабаринууд мүн лэ бүхы дээрээ үлүүлэн дүүргэгдээ. Газар тариалангай ба мал ажалай продуктнуудые түсэбһөө гадуур худалдалгын хэмжээн 6 миллион үлүүтэй түхэригэй болоһон байха юм. Табан жэлэй түсэбһөө гадуур 3615 тонно мяхан, 3774 тонно һүн. 1410 мянган үндэгэн, 18313 тонно хартаабха, 10807 тонно ороһо тариан гүрэндэ худалдагдаа. Аймагай коммунистнууд болон бүхы ажалшад түсэбтэ шэнэ табан жэлэй асари ехэ зорилгонуудые зүбшэлхэдөө, хүдөө ажахын, промышленностиин ба транспортын талаар шиидхэхы асуудалнуудай, хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудай бии байһан тухай хэлэнэ. Жэшээлхэдэ Кабанскын совхозой коммунистнууд ороһо тарианай ургасые совхоз дотороо дунда жэшээгээр гектар бүриин 20 центнерһээ доошо бэшэ болгохо, үнеэн бүриһөө 3000 килограмм һү һааха, 1 миллион нугаһа үдхэхэ, гүрэндөө 30 мянган центнер мяха худалдаха зорилго ойрын хоёр жэлэй турша соо шиидхэхээр хараалаа.

Ойморой совхозой коммунистнууд ороһо тарианай ургаса мүн лэ дээшэлүүлхэ, сабшалан болон бэлшээри шанаржуулха, тиин мал ажалай ашаг шэмэ саашадаа бүри ехээр абадаг болохо тухай бодомжолно.

Загаһанай продукци абалгые 47 процентһээ бага бэшээр дээшэлүүлхэ гэжэ Директивэнүүдэй проект дотор хараалагданхай. Нютагуудтаа загаһанай ажахы хүгжөөхэ асуудалда онсо анхарал хандуулагдана. Гэхэ зуура манай аймаг дотор загаһа үдхэхэ арга боломжо тон дутамагаар хэрэглэгдэнэ. Энэ асуудал шиидхэхэ уялгатай республиканска эмхинүүд загаһа олоор үдхэхэ тодорхой хэмжээнүүдые абанагүй, мүнөөдөө гоё гоё хөөрэлдөөгөөр хизаарлана.

Нүхэдүүд! Директивэнүүдэй проектые ехэтэ һайшаажа байһан ушарые, эдэниие дүүргэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха гэһэн зориг-жолые үндэһэ болгон, Кабанскын аймагай коммунистнууд ба бүхы ажалшад түсэбтэ шэнэ табан жэлэй даабари амжалтатайгаар дүүргэхын тула шухала бүхы юумэ хэхэ гэжэ таанадые, нүхэд делегадууд, найдуулха аргатай байнабди.

Улаан-Үдын горсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. С. СЫРЕНОВ:

— Манай городской ажалшадай коллективүүд СССР-эй арадай ажахые 1971—1975 онуудта хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проектые туйлай ехэ һонирхолтойгоор, дэбжэлтэтэйгээр шудална, зүбшэн хэлсэнэ. Энэ гүнзэгы научна, бүхы талаараа шэнжэлэгдэн зохёогдоһон документ дотор шэнэ табан жэлэй туршада совет обществын хүгжэхэ гол шэглэлнүүд, манай ороной хүсэ шадалай саашадаа ургаха гол хараанууд, ажалшадай материальна болон культурна ажабайдалай саашадаа горитойхоноор һайжарха хараа шугамууд тодорхойлогдонхой. Эгээл тиимэ дээрэһээ энэ проект хүдэлмэришэдэй, колхознигуудай, интеллигенциин зүгһөө, аха дүү бүхы совет арадуудай зүгһөө халуунаар, нэгэн һаналтайгаар дэмжэгдэнэ.

Саашань үгэ хэлэгшэ үнгэрһэн түсэбтэ табан жэлэй үедэ городой ажалшадай туйлаһан амжалта тухай тогтобо.

— Промышленна продукци үйлэдбэрилхэ наймадахи табан жэлэй түсэб 101,3 процент дүүргэгдэжэ, түсэбһөө гадуур 40 миллион түхэригэй продукци гаргагдаа. Промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 1,8 дахин, ажалай бүтээсэ 56 процентээр дээшэлээ, промышленностиин нөөсэ 3,5 дахин ехэ болоо. Хүн зониие ажаһуудалай талаар хангалгын хэмжээн 2,4 дахин ехэ болоо, городой хүн бүхэндэ тоолохо болоо һаа, 1970 оной эсэстэ 30 түхэриг шахуу болоһон, харин 1965 ондо 13 түхэриг 86 мүнгэн байгаа. Мүнөө городой хүн зондо 903 янзын туһа хүргэгдэнэ.

Городой барилгын организацинууд капитальна барилгын ехэ түсэб дүүргэжэ, табан жэлэйнгээ түсэбые 101 процент дүүргээ. Барилгын хүдэлмэриин хэмжээн 60 процентээр ехэ болоо. Түрэл городоо болбосон түхэлтэй болгохо талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Энээнэй ашаар городой гэр байрын 60 процентнь централизованно аргаар дулаасуулагдадаг болоо, 56 процентнь халуун уһаар хангагдаа, 67 процентнь канализацитай болонхой. Мүнөө жэл кухниин ушаагуудые электрижүүлгэ түсэбэй ёһоор хэгдэжэ эхилээ.

Эд бараанай эрьесын табан жэлэй түсэб 101,8 процент дүүргэгдэжэ, 1,5 дахин ехэ болоо. Мүн хэлхээ холбооной, транспортын предприятинууд, арадай гэгээрэлэй, соёл культурын, элүүрые хамгаалгын эмхинүүд табан жэлэйнгээ түсэбые дүүргэһэн байна.

Нүхэр Сыренов саашань городой эмхи зургаанудай хүдэлмэридэ байһан дутуу дунданууд тухай тогтоод, городой ажахые саашадань хүгжөөхэ асуудалнууд тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ. Мүнөө эхилһэн түсэбтэ шэнэ табан жэлэй туршада Октябрьска, Железнодорожно, Советскэ районуудта микрорайонуудые барижа дүүргэхэ, 700—800 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра бариха зорилго табигдана гээд тэрэ хэлэбэ. Мүн коммунальна, культурна ажаһуудалай ехэ барилганууудые бодхоохо тухай нүхэр Сыренов саашань хэлэбэ.

Городой барилгын ехэ түсэбые дүүргэхын тула манай барилгын организацинуудай, нэн түрүүн Буряадай барилгын управлениин хүсэ шадалые эрид дээшэлүүлхэ шухала. Тиимэһээ Федерациин Коммунальна ажахын министерствэдэ, Культурын министерствэдэ, мүн бусад министерствэнүүдтэ манай городой ажахын хүгжэлтэдэ зорюулагдаһан капитальна һомололгые ехэ болгохо тухай гүйлтатайгаар хандахые партиин обкомые, Министрнүүдэй Соведые гүйнабди. Тэрэшэлэн гэр байра барилгада, городой томо промышленна предприятинуудай, һургуулиин наһа гүйсөөгүй үхибүүдэй эмхи зургаануудай барилгада мүнгэ зөөри бүри ехээр үгэхые гүйха байнабди.

Саашань үгэ хэлэгшэ Байгал далай шадархи байгаалиин баялигые хамгаалха тухай, гол мүрэнүүдэй уһые сэбэр байлгаха тухай дэлгэрэнгыгээр хэлээ. Мүн эндэ баригдажа байһан целлюлозо-картоной комбинадай барилгын түрүүшын ээлжээе 1972 ондо ашаглалгада оруулха зорилгоор капитальна һомололго гаргажа үгэхэ тухай хэлээ. Тэрэшэлэн уһа сэбэрлэхэ барилганууудые бүхы промышленна предприятинууд бариха ёһотой гээд тэрэ зааба. Түсэбтэ табан жэлэй даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын тула эмхидхэлэй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие бүри шангадхаха шухала гээд үгэ хэлэгшэ мэдүүлнэ.

Юһэдэхи түсэбтэ табан жэлэй эхин манай республикын тогтоһоор табин жэлэй ойн бэлэдхэлтэй тудаба. Тиимэһээ бидэнэр бүри һайнаар ажаллаха ёһотойбди гэбэ.

Улаан-Үдын мяханай комбинадай мастер К. И. ФИЛИППОВА:

Нүхэд делегадууд!

Мүнөө манайда хаа хаанагүй — консервын гү, али колбасагай заводуудта, мүн бусад цехүүдтэ ажалдан ехэ эдэбхи үүсхэл бадаранхай. КПСС-эй XXIV съездын нэрэмжэтэ коллективэй солодо хүртэхэ эрхэ олохын түлөө мүрысөөн комбинадта дэлгэрэнхэй.

Партийна комитет, дирекци, профсоюзай комитет тус үүсхэлые һайшаан дэмжээд, «КПСС-эй XXIV съездын нэрэмжэтэ коллектив» гэһэн нэрэ зэргэ олгохо тусхай гүрим тодорхойлон б а т а л а а. Комбинадай бүхы коллективэй хабаадаһан энэ мүрысөөнэй дүн партиин съездын нээгдэхэ үдэр соггсологдохо. Илажа гарагшадта дипломууд ба мүнгэн шан барюулагдаха юм.

Үүсэлэлгын цехэй, үргэн хэрэглэлэй зүйлнүүдые үйлэдбэрилдэг цехэй, кулинарна цехэй, субпродуктын ба бусад цехүүдэй коллективүүд партийна съездын хүндэлэлдэ абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байнхай. Консервын заводой коллектив эршэмтэй габшагайгаар ажаллана. Комбинадай коммунистнууд социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ дабшанад. Областной партийна конференциин делегадууд — колбасагай заводой хүдэлмэрилэгшэ Николай Александрович Аранзин, түмэр баанхын цехэй хүдэлмэрилэгшэ К л а в д и я Александровна Глухова, малай мяха шулан тусгаарладаг заводой хүдэлмэрилэгшэ Любовь Максимовна Донская болон бусад түрүүшүүлэй тоодо оролсоно.

Манай комбинадай коллектив, бүхы совет арадтаяа хамта, арадай ажахые хүгжөөхэ, улад зоной байдал улам һайжаруулха юһэдэхи табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проектые ехэтэ һайшаан угтаа. Бүхы заводууд, цехүүдэй партийна ба хүдэлмэришэдэй суглаанууд дээрэ энэ түүхэтэ документ зүбшэлэгдэжэ байна. Комбинадай партийна комитет Директивэнүүдэй проекттэй бүхы хүдэлмэришэдые танилсуулха зорилготой хэмжээ ябуулга бэелүүлжэ байнхай, дурадхал бүхэниие бүридхэлдэ абана. Комбинадай хүдэлмэрилэгшэд Директивэнүүдэй проектые шудалан танилсахатаяа хамта, үйлэдбэриингөө нөөсэ арга боломжонуудые элирүүлэн ашаглана, ажалай шэнэ амжалта туйлажа, Коммунистнуудай хуралдаае угтаха бэлэдхэл хэнэ.

Нүхэд делегадууд! Шэнэ табан жэлэй туршада мяханай промышленностиин продукци 33—35 процентээр нэмэхэ ёһотой байна. Иимэ ехэ нэмэлтэ хангахын, малай мяха, арһа ба бусад зүйлнүүдые хаһа саг соонь, эрхим шанартайгаар эд болгохын тула техническэ хүгжэлтын, үйлэдбэри ба ажалаа эрдэм ухаанай заабариин ёһоор эмхидхэхэ тусхай түсэб комбинадта табигдаад, бэелүүлэгдэжэ эхилээ. Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ энэ түсэб бэелүүлэгдэхэдээ, ажалай бүтээсые 6 процентээр дээшэлүүлхэ, тиигэһэнэй үндэһөөр 200 мянга шахуу түхэригэй алмалта арьбалалта хэхэ арга олгохо юм. Энэнэй тулада ямар эрилтэнүүд табигданаб гэхэдэ, шадамар хүдэлмэрилэгшэдые саг үргэлжэ хүдэлхөөр үлөөхэ оролдолго гаргаха, тэдэнние байраар хангаха шухала байна. Тэрэшэлэн малые графигай ёһоор бэлэдхэхэ ябадал хангаха асуудал удаа дараалан шиидхэгдэхэ ушартай.

Хүдөө ажахын эрхим шанартай продукци тушаагшадые экономическа талаарнь урмашуулха гэжэ Директивэнүүд дотор дурдаха шухала гэжэ тоолонобди.

Нүхэд делегадууд! Арадай ажахые хүгжөөхэ, ерэхэ табан жэл соо совет арадай байдал улам һайжаруулха тухай Директивэнүүдые КПСС-эй XXIV съездын баталхань лабтай. Партиин табиһан зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхын тула манай орденто коллектив бүхы хаба шадабаряа гаргаха байха гэжэ комбинадай хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнһөө найдуулхыемни зүбшөөгыт.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: республикын мэдээжэ композитор Б. Б. Ямпилов Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой МТФ-е даагша Г. Галсанова (зүүн гарһаа), мүн тэрэ аймагай Туранай совхозой хонишон Б. Б. Сыренова гэгшэдтэй хөөрэлдэжэ байна. С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

„Забайкаллес" комбинадай начальник А. И. КОРАБЛЕВ:

— Ой модоной, модо болбосоруулгын, целлюлозно-саарһанай промышленностиие хүгжөөхэ даалгабаринуудые дүүргэхын тула ой модоной промышленностьда түрүү технологи нэбтэрүүлхэ, үйлэдбэриие үргэлжэдэнь оньһожоруулха, автомат хэрэгсэл нэбтэрүүлхэ шухала, мүн модо бэлэдхэлэй бүхы үлэгдэлые бүрин хэрэглэхэ, болбосоруулха хэрэгтэй.

Нүхэр Кораблев энэ талаар «Забайкаллес» комбинадай предприятинуудай хэжэ байһан ажал тухай тогтобо. Модо шэрэлгын, болбосоруулгын шэнэ технологи нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ һаад ушаруулдаг ябадал үзэгдэдэг һэн. Модо гэшүүһэтэйнь зөөхэ автомобильна транспорт хүртэдэггүй, мүн модые уһаар таллуулха ябадалые бага болгохо хэмжээнүүд абтадаггүй байгаа. Энээнһээ боложо, комбинадай предприятинууд ехэ гарзада ородог бэлэй. Мүнөө эдэ асуудалнууд шиидхэгдээ. Гэбэшье үшөөл хэдэ хэдэн томо асуудалнууд шиидхэбэрээ олоодүй байһаар. Жэшээлхэдэ, СССР-эй Целлюлозно-саарһанай промышленностиин министерство мүнөө хүдэлжэ байһан Байгалай целлюлозно заводто модоной үлэгдэлые тушаан абаха барилга хараалаагүй байшоо. Тиимэһээнь түмэр харгыгаар ерэһэн энэ түүхэй эдые завод абахаяа арсадаг байна. Энэ ушарһаа боложо, комбинадай предприятинууд үнэ сэнтэй энэ түүхэй эдые—модоной үлэгдэлые галдаха баатай болоно.

«Забайкаллес» комбинадай предприятинууд түмэр харгыгаар модо гэшүүһэтэйнь зөөжэ, модо болбосоруулгын предприятинуудта абаашадаг болоһоор гурбан жэл шахуу болобо. Энэ сагай туршада 1,5 миллион түхэригэй экономическа ашаг олзо абтаа. Гэбэшье нимэ модо шэрэхэ тусхай вагонууд дуталдана. СССР-эй Транспортна машина бүтээлгын министерствын предприятинууд тиимэ вагонуудые бүтээн гаргаха түсэбөө дүүргэнэгүй.

КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проект дотор модоной хяргадаһаар барилгын хэрэгсэлнүүдые бүтээхэ, мебель гаргаха ехэ даабаринууд хараалагдана. Энэ даабариие дүүргэхын тула модо болбосоруулгын предприятинуудые бариха шухала. Энэ талаар манай республика Эрхүүгэй, Шэтын областьнуудһаа ехээр гээгдэнги Буряадай барилгын у п р а в л е н и и н мебель хэдэг предприятинуудай барилгые удаарууулжа байһан тухай нүхэр Кораблев тоо, баримтануудые харуулаа. Тиигээд эдэ асуудалнуудые зүбөөр шиидхэхэ тухай хэлээ. Республикын ой модоной, модо болбосоруулгын промышленностиин ажалшад КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгаяа болзорһоонь урид дүүргэхын тула бүхы хүсөөрөө оролдохо гэжэ та бүгэдэниие найдуулнаб.

СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай президиумэй түрүүлэгшэ В. Р. ФИЛИППОВ:

Буряадай филиалые саашадань хүжөөлгэдэ, эндэхи эрдэмтэдэй хэжэ байгаа научна шэнжэлгэнүүдые улам үргэдхэлгэдэ нүхэр Филиппов үгэеэ зорюулба.

— Ороной арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб тушаа партиин XXIV съездын Директивэнүүдэй проект хадаа социалис үйлэдбэри хүгжөөхэ хүдэлмэриин ехэ программа болоно, наукын хүгжэлтэтэй холбоотой байна. Манай эрдэмтэд эдэ түсэбүүдые амжалтатайгаар бэелүүлгын түлөө партиин, арад түмэнэй үмэнэ харюусалгатай байһанаа мэдэрнэ.

Буряадтахи академическэ центр үнгэрэгшэ табан жэлэй үедэ эмхидхэгдэн байгуулагдаһан юм. Энэ хугасаа соо манай эрдэмтэд научно-шэнжэлгын горитой хүдэлмэри хэһэн байна. Гэхэ зуура саашадаа хэхэ, бүтээхэ юумэмнай бүри ехэ. Байгал шадарай байгаалиин баялигуудые бүри үргэнөөр шэнжэлхэ, филиалай бүхы һалбаринуудые дээдэ мэргэжэлтэй, шадамар бэрхэ эрдэмтэдээр хангаһанай үндэһөөр научно-шэнжэлгын хэм хэмжээе дээшэлүүлхэ зорилго табигдана.

Филиал дотор геологиин институт бии болгохо шухала. Тэрэниие эмхидхэбэл, хизаарай газар доторхи баялигуудай бүридэлые, ашагта малтамалнуудай хаана, хайшан гээд бии болоһые бүри һайнаар шэнжэлхэ арга олгохо һэн. Байгал шадарай амитад болон ургамалнуудай бүридэлые бүри үргэн ехээр шэнжэлхэ шухала. Математикын талаар шэнжэлгэ хэхэ һалбаринуудые саашадаа бии болгобол, математическа онол аргаар шэнжэлхэ ябадалаа улам үргэдхэхэ һэмди. Физикын , химиин, экономикын хэдэг шэнжэлхы хүдэлмэри улам үргэдхэхэ гэбэ.

Республикын мелиорациин, уһанай ажахын министр В. Г. БОЛЬШАКОВ:

— КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проектые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, Буряадай мелиораторнууд уһанай ажахые хүгжөөхэ, газар уһалха, хатааха талаар табигдаһан туйлай ехэ зорилгонуудые һайшаан дэмжэнэ.

Уһа багатай манай республикын эрхэ байдалда мелиорациие хүгжөөлгэ онсо шухала удха шанартай юм. Республикын мелиораторнууд уһанай ажахые хүгжөөхэ, культурно-техническэ хүдэлмэри ябуулха талаар табан жэлэй түсэбые дүүргээ. Үнгэрһэн табан жэлэй туршада 6.7 мянган гектар уһалагдадаг шэнэ газар ашаглагдаа, 12 мянган гектар талмай дээрэ уһалууриин барилганууд шэнэдхэгдэн заһабарилагдаа, 13 мянган гектар намаг газар хатаагдаа, 50 мянган гектар газар дээрэ хүрьһэ үндэлөөрнь һайжаруулха хүдэлмэри хэгдээ. Малай фермэнүүдые, хүдөөгэй тосхон һууринуудые уһаар хангахын тулада 1000 шахуу худаг малтагдана.

Уһалагдадаг газарые ашаглаха ябадал зарим тэды һайжараа. Мелиоративна отрядууд болон звенонуудта газар даалгагдажа үгтөө. Энээнэй ашаар ургамалнуудай үбһэнэй ургаса дээшэлээ.

Зүгөөр газар уһалха, хатааха хүдэлмэри манай эрилтэнүүдые үшөөл хангажа шаданагүй. Уһалагдадаг шэнэ газар багаар ашагланабди, уһанай барилга удаанаар хэнэбди, уһалагдадаг газар дээрэһээ бага ургаса абанабди. Энээниие хараадаа абажа, партиин областной комитедэй үүсхэлээр уһанай ажахые, газарай мелиорациие 1980 он болотор хүгжөөхэ холын хараатай хэмжээ ябуулганууд зохёогдоо. Тиигэжэ республика доторнай 100 мянган гектар газар нэмэжэ уһалагдадаг болохо, мүн газар хатааха ехэ хүдэлмэри ябуулагдаха байна.

Сэлэнгэ, Сүхэ, Зэдэ, Үдэ мүрэнүүдэй уһые хэрэглэхэ уһалууриин томо барилганууд хэгдэхэ юм. Тэрэшэлэн байһан бүхы уһалууриин барилганууд шэнэдхэн заһагдаха, уһалууриин техникэ нарижуулан һайжаруулагдаха байна. Юһэдэхи түсэбтэ табан жэлэй туршада 16 мянган гектар талмай дээрэ уһалууриин барилганууд шэнээр баригдаха, 32 мянган гектар талмай дээрэ уһалууриин барилганууд шэнэдхэгдэн заһабарилагдаха, 20 мянган гектар намаг газар хатаагдаха, 280 мянган гектар бэлшээриие уһатай болгохо зорилго табигдана. 150 мянган гектар талмай дээрэ газарай хүрьһэн үндэһөөроо һайжаруулагдаха.

Иимэ хэмжээнэй хүдэлмэри хэхын тула 114 миллион түхэриг мүнгэн һомологдохо байна. Түсэбтэ шэнэ табан жэлэй туршада бүтээгдэхэ гол хүдэлмэри гэбэл, Кабанскда намаг газарые хатааха, Бэшүүрэй уһалууриин барилгые шэнэдхэн заһабарилха, Зэдын аймагай Борьёогой тала уһаар хангаха, Түнхэнэй аймагай Хойморой намаг газарые хатааха, мүн Хориин, Хэжэнгын, Сэлэнгын болон бусад аймагуудта уһанай ажахын ехэ барилганууд бодхоогдохо юм.

Уһалууриин иимэ ехэ хүдэлмэри хэхын тула барилгын организацинуудай хүсые ехэ болгохо шухала. Теэд мүнөө үедэ манай уһанай ажахын организацинууд хүсэ багатай юм. РСФСР-эй Мелиорациин ба уһанай ажахын министерство манай республикын уһанай ажахын организацинуудые бэхижүүлхэ хэрэгтэ анхарал багаар хандуулна.

Уһанай ажахын томо барилганууудые бодхоохынгоо хажуугаар, бага мелиораци гэдэгые хүгжөөхэ ёһотойбди, уһалууриин ханаабуулуудые бариха, насосно станцинуудые ашагтайгаар хэрэглэхэ болонобди. Тиигэжэ уһалагдадаг, хатаагдадаг газарые бүри һайнаар ашагладаг болохо уялгатайбди.

Зүүн-Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин начальник А. А. КВАНТАЛ

Нүхэдүүд! Улаан-Үдын отделениин түмэр замшад үнгэрэгшэ жэлэйнгээ хүдэлмэриин дүнгүүдые, юһэдэхи табан жэлэй түсэб тушаа партиин XXIV съездын Директивэнүүдэй проектын үндэһөөр саашадаа бэелүүлэгдэхэ зорилгонуудые суглаанууд дээрээ зүбшэн хэлсээ.

Түмэр замай отделениин хүдэлмэришэд Директивэнүүдэй проектые суглаанууд дээрээ нэгэн һаналтайгаар һайшааба. Арадай ажахын ашаануудые зөөлгын талаар 1970 оной даабари, наймадахи табан жэлэй түсэб болзорһоо урид дүүргэгдээ гэжэ үгэ хэлэһэн хүдэлмэришэд, алба хаагшад, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд тэмдэглээ.

Энэ үе соо ашаа зөөлгын хэмжээн 52 процентээр, отделени доторой хүдэлмэри 40 процентээр, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 52 процентээр үлүүлэн дүүргэгдэһэн, ашаа зөөлгын өөрынь үнэ 11 процентээр хямдаруулагдаһан байха юм.

Эдэмнай угаа ехэ тоонууд болоно. Энэ хэрэг айхабтар ехэ оролдолго хүсэлэлгын үндэһөөр, эндэхи түмэр замые электрижүүлхэ хүдэлмэриин бэелүүлэгдэжэ байһан хүшэрхэн үедэ бүтээгдээ.

Мүнөө отделениин харьяата замые шэнэдхэн һэльбэжэ дүүргээд байнабди. Хүсэтэ электровозууд ерээ, ажахымнай түрүү техникээр хангагдаа. Саашадаа ходо һайнаар ажаллаха арга боломжотой болообди гэжэ хэлэмээр байна.

Электровозуудай ябадаг болоһонһоо уламжалан, али тухай ехэ нөөсэ хүсэнэй ашаглагдаха байһаниинь гансахан һарын үрэ дүнгүүдһээ элеэр харагдана. Жэшээлхэдэ, декабрь һара соохи скоростиие февралиинхитай жэшэбэл, час соо 5 километрээр, вагонуудай эрьесэ 5 часаар түргэдэһэн, вагоной ашаа зөөхэ арга сүүдхэ соо 10,9 процентээр нэмэбэ.

Гэхэ зуура манай хүдэлмэридэ үшөөл олохон дутуу дунданууд бии, нэгэ жэгдээр ажаллажа үшөө биранагүйбди гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй. Зарим участогуудта ажалай журам һула байһаар. Бидэнэр, түмэр замшад, эдэ дутуу дундануудаа усадхан зайсуулхын тула оролдолго гаргаха уялгатайбди.

Нүхэдүүд! Түмэр з а м у у д а й ашаа зөөлгын хэмжэ... центээр дээшэлүүлхэ ... жэлэй түсэб тушаа Ди... дэй проект дотор ... Гэхэтэй хамта зүүн ... онуудай хүгжөөлгын ... удха шанартайда тоо... раада абажа, ашаа ... хэмжээе 40 процент... шээр нэмээхэ зэргэ... зөөлгын хэмжээе 1971 ... процентээр ехэ бол... абанхайбди. Табан жэл... даабари 22 процент... данхай гэжэ хэлээ һа... үндэһөөр, манай отде... хүдэлмэри—ашаа тээл... галга мүн лэ горитой... юм. Теэд иимэ юума ... гээшэ гүт гэһэн асуу... болохо. Дамжуулха ... зөөлгын талаар бэлэн ... Харин отделени дотор... риин талаар абажа ү... шалгажа үзэхэ, бии ба... дунданууд зайсуул... болоно. Зарим пред... ашаа зөөлгын хэрэгтэ ... хайхарамжагүйгөөр хан... ги, шэнэ предприяти... хадаа, хуушануудые ... транспортна цехүүдтэ ... харал табинагүй. Энэ... жалан, вагонуудай ми... хороногүй. харин ула... байнхай. Жэшээлхэдэ, ... станцинууд шадар ваго... зогсолго 7,3 час байһан ... ондо 8,7 час болоһон (... час) байгаа. Тэрээнтэй ... түлэлгэшье нэмэлсэжэ, ... май транспорт хэрэглэдэ... ятинуудта ехэ гарза х... руулһан байха юм.

Зунай һарануудта ту... пассажирнуудые зөөл... дутуу дунданууд ушар... лэб — пригородно ... илачгаяа субботын ба ... үдэрнүүдтэ һууринууд... дагынь мэдээжэ.

Дээрэ дурсагдаһан ... дануудые зайсуулхын ... хэмжээнүүдые абаха шу...

Нүхэдүүд! Улаан-Үды... ниин түмэр замшад түр... нис партиингаа XXIV съ... рэтэй солотойтоор угта... бэлдэнэ, абаһан уялга... жалтатайгаар дүүргэх... низмын материальн... үндэһэ һуури табиха хэр... жа байгаа хубитаяа у... хахын тула бүхы хүсэ ... эрдэм мэргэжэлээ, дүй ... зорюулна.

КПСС-эй обкомой секретарь К. М. ПРОДАЙВОДА:

— КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проект дотор ниитын үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ гэжэ хараалагдана,—гээд нүхэр Продайвода хэлэбэ.— Манай республикын ажалшад областной партийна организациин хүтэлбэри доро үнгэрһэн түсэбтэ табан жэлэй туршада арадай ажахые хүгжөөхэ талаар, ажалшадай материальна ажабайдалые саашадань һайжаруулха талаар горитойхон амжалта туйлаа гэжэ конференци дээрэ хэгдэһэн элидхэл дотор, мүн делегадуудай үгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй туршада манай республика шэнэ, бүри орёо, харюусалгатай зорилгонуудые шиидхэхэ байна.

Промышленна үйлэдбэриин талаар продукци гаргалга 1970 онойхиһоо 55 процентээр ехэ болохо юм. Энэ нэмэлтэ хүдэлжэ байһан предприятинуудай үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлһэнэй, баригдажа байһан үйлэдбэриин хүсэнүүдые ашаглаһанай үндэһөөр туйлагдаха байна.

Директивэнүүдэй проект дотор ажалай бүтээсые 36—40 процентээр дээшэлүүлжэ, промышленна продукциин ургалтын 87—90 процентые туйлаха зорилго табигдана. Энэ ямар удхатайб гэбэл, хүдэлжэ байһан предприятинуудта хүдэлмэришэдэй тооё олошоруулангүй, продукци гаргалгын ургалтые туйлаха зорилго табигдана.

Энэ зорилгые шиидхэлгын гол арга—научно-техническэ дэбжэлтэ болоно.

Үйлэдбэридэ байһан арга боломжонуудые, нөөсые элирүүлжэ ашаглаха ябадал бүхы коллективүүдэй хэрэг болоно. Тиихэдээ техникэ, технологи, ажалай түрүү аргануудые нэбтэрүүлхэ шухала. Кадрнуудай дунда ябуулдаг хүдэлмэри һайжаруулха, ажалайнь мэргэжэлые, эрдэмыень дээшэлүүлхэ, даалһан ажалайнь түлөө хүдэлмэришэн, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэ, алба хаагша бүхэнэй харюусалгые дээшэлүүлхэ, ажалай эдэбхи үүсхэл дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ партийна эхин организацинуудай, партийна комитедүүдэй үдэр бүриин ажал ябуулга зорюулагдаха ёһотой.

Саашадаа т ү р ү ү коллективүүдэй дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо тухай дэлгэрэнгыгээр хэлээ.

Хүдэлжэ байһан предприятинуудай үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэтэй хамта үйлэдбэриин шэнэ хүсэнүүдые ашаглалгада үгэхэ болзор хороохо хэмжээнүүд абтаха ёһотой гээд үгэ хэлэгшэ тэмдэглэнэ. Энээнтэй дашарамдуулан, Галуута-Нуурай ГРЭС-эй, Сэлэнгын ЦКК-гай барилгануудые түргэдхэхэ хэмжээнүүд тушаа тэрэ тогтобо.

Ошурковска апатитова, Ярууны колчедан-полимет... Черемшанай кварцева ... хэбтэшые гүйсэдөөр ... тула техническэ докумен... бэлдэхэ, капитальна ... го гаргажа үгэхэ хэм... хыень СССР-эй Госплана... металлургиин, химическэ ... ленностиин, барилгын ... нуудай министерствэнүүд... асуудал табиха шухала б...

Республикын үйлэдбэри... сэнүүдые түргөөр хүгжөө... шадай ажаһуудал улам ... руулха зорилгонуудые ш... капитальна барилгын хэм... гэдхэхэ ябадалтай холбоо... Тиимэһээ Буряадай бари... равлениин, «Бурятцел... трестын, «Межколхозстро... дэлэй хүсые ехэ болго... табигдана. Барилгын инд... хүсые ехэ болгохо талаар ... түсэбтэ табан жэл үндэ... лалта хэхэ байха.

Съездын Директивэнүү... ект дотор гэр байрын ... илангаяа ороной зүүн ба... районуудта хүдэлмэришэд... алба хаагшадта гэр байра ... гэнөөр бариха тухай онсо... дэглэгдэнэ. Энээниие ... абан, шэнэ табан жэлэй ... Буряадай АССР-тэ гэр ба... лон культурно-ажаһуудал... рилгануудые бодхоохын ту... гэ зөөрн бүрн ехээр үгэх... асуудал союзна. союзно-... канска министерствэнүүд... РСФСР-эй Госпланай ү... ха шухала.

Саашань үгэ хэлэгшэ ... вэнүүдэй проектые рес... партийна организацинууд... зэгыгөөр шудалжа, а... ойлгуулжа байһан т... хэлэбэ. Тиихэдээ п... на, хүдөө ажахын үй... саашадань хүгжөөхэ, съезд... дэлэлдэ абаһан социали... нуудаа амжалтатайгаар ... үйлэдбэриин арга боломж... ашаглаха, алмалта хэ... дорхой зорилгонуудые ... хэрэгтэ ажалшадые элсүү... лаар ехэ хүдэлмэри ябуула...

—Хүдэлмэришэд, колхоз... ажалша интеллигенци—ма... публикын бүхы ажалшад ... ажахые саашадань хүгжөө... вет хүнүүдэй материальн... байдалые дээшэлүүлхэ тала... мунис партиин хараалһан ... ябуулгануудые халуунаар ... гаад, юһэдэхи түсэбтэ таба... даалгабаринуудые дүүргэх... тэ хубитаяа оруулхаар бэл... һанаа мэдүүлнэ. Совет хү... үгэ хэрэг хоёр алгас... КПСС-эй XXIII съездын Ди... вэнүүдые совет арадай ам... тайгаар дүүргэһэн ушар эн... баталан гэршэлнэ,—гээд үгэ... шэ мэдүүлээ.

ЮҺЭДЭХИ ДАБААН ӨӨДЭ...

ПУБЛИЦИСТИКЭ

I.

й ябаса сахилгаан мэтэ түр-
! hаял hэн гэжэ hанагдана.
табан жэлэй түсэб
—1970 онууд) тушаа Дирек-
дэй проектые зүбшэн хэл-
рэн тухай hанамжануу-
дэ толилжо, радиогоор
жа байгаашамнай hаял
КПСС-эй XXIII съез-
териалнуудые хүлеэжэ,
соогоо хоножо байдагнай-
оло бэшэл шэнги. Теэд энэ
хугасаа, болзор соо ехэ
тануудʼ боложо, хүнэй
дал, наhан, хэрэг ажалда-
е саг өөрынгөө мүр сараа
д лэ ошоhон байха.
хэлээр, too, баримта-
hаламжаар олон лэ юу-
ай хөөрэхэ, дурдаха байhа-
дэнэбди. Үнишье бэшэ,
оной январиин 27-до «Бу-
» газетэдэ толилогдоhон,
АССР-эй Статистическэ
иин мэдээсэл уншажа
, түрэл республикынгаа
гта алхамуудаар омогор-
СССР гүрэнэй эбтэй этэй
дорюунаар алхалалсаhан
дорюун хүбүүн, анша,
таряашан буряадые нюдэн-
аб.

республика үшөөл залуу.
наhаяа hайндэрлөөдүй.
бүхы совет арадуудай
найман дабаае эрэлхэгээр
, юhэдэхи дабаан өөдэ
гаража эхилбэ. Теэд
hайнаар дабахын тү-
дахи дабаанhаа ехэ эр-
буух хэрэгтэй ха юм.
наймадахи дабаамнай хэр
гээшэб?!

публикын промышлен- хүдэлмэрилэгшэд В. И. түрэhөөр 100 жэлэй ойс , табан жэлэйнгээ тү- болзорhоонь урид, 1970 декабриин 11-дэ дүүргэбэ».
hайхан мэдээсэл!

Саашань. СССР-эй ЦСУ-гай мэдээсэлhээ хэдэн мүрнүүдые дурдая. Табан жэлэй hүүлшын жэл, ойн баярта 1970 оной дүнгүүд сэдьхэл зүрхэ баясуулна.

Оронноймнай национальна доход —8,5 процентээр, капитальна hомололго—9 процентээр, арадай ажахыдахи салин хүлhэнэй фонд —7 процентээр дээшэлбэ.

Эдэ too, баримтанууд юун тухай хэлэнэб? Баатар совет хүнэй асари ехэ хүсэн, дорюун ажал, үнэн сэдьхэлэй оролдолго тухай хэлэнэ бэшэ гү?!

Республикымнай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд, таряашад, малшад, хонишод наймадахи табан жэлые ямарханаар дабажа гараба гээшэб?! Гансахан хонишодой жэшээ дээрэhээ hонин тобшолол хэгдэнэ:

«Ойн баярай 1970 ондо республикын хонишодой 172 бригада эхэ 100 хонин бүхэнhөө 100 хурьга абажа, бүтэн бүринөөр түлжүүлбэ. (1969 ондо иимэ бригадануудай too 105 байhан юм).

«Зуутанай» дундаhаа Зэдын хонишод шалгараа. Тэндэхи хонишодой 59 бригада «зуутанай» тоодо оробо.

Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой хонишон. Социалис Ажалай Герой Гомбо-Сурун Гончиковна Цыремпилова Буряадай түүхэдэ үзэгдөөгүй илалта туйлаба: эхэ 100 хонин бүриhөө 140 хурьга абажа, хүхэ ногоон дээрэ табяа. Тиихэдэ Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын суута хонишон Егнин Цыбикович Бадмаев отарынгаа хонин бүриhөө дунда зэргээр 6,5 килограмм нооhо хайшалба.

Баргажан нютагай басаган Ольга Энхеевна Сангадиевагай үүсхэлые hайн hанана бэзэт, нүхэдүүд!? Ольга Энхеевнагай үүсхэлээр республикымнай хэдэн зуугаад хүбүүд, басагад хонишон болоо hэмнай. Ольга Сангадиевагай бригада түрүүшынгээ жэл—1969 ондо эхэ 100 хонин бүриhөө 100 хурьга абажа, дүй дүршэлөөр баян хонишодые гайхуулаа бэлэйл. Харин ойн баярай 1970 ондо эхэ 100 хонин бүриhөө 125 хурьга абаа!..

Иимэл даа, совет хүнэй, юрын буряад хонишодой хэрэгүүд. Иимэл хүнүүд наймадахи табан жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэлсэжэ, түрэл Буряад республикаяа юhэдэхи дабаанай харгыда гаргалсаа ха юм. Иимэл хүнүүд үбэлэй хүйтэн hүнинүүдые hүни гэнгүй, үргэhэ нойроо алдан, хониёо эрьежэ, хабарай хара hалхинда хониёо адуулан, Эхэ орондоо тарган мяха, торгон нооhо ехээр үгэхын тула оролдоо ха юм.

Дабаанhаа дабаан хүрэтэр! Дабагдаhан дабаануудаа эрьежэ харахада, айхабтар үндэрнүүд байна. Манайл хүнүүдэй, бидэнэйл дабаhан дабаанууд гэжэ hанахада, омогорхолой дорюун баяр хоолойдо тулажа ерэнэ.

1961—1965 онуудта республикын ажахынууд жэл соо дунда зэргээр 418,3 мянган тонно ороохо таряа абадаг байгаа, харин 1970 ондо 495,6 мянган тоннодо хүргөө ха юм. Энэнь Буряадай таряашадай ехэ амжалта.

Алдарта совет хүмни! Ши хаанашье ажаллахадаа, шулуун нүүрhэнэй уурхай соошье хүдэлхэдөө, газар хахалжа, таряа тарихадаа, уужам таладаа хонидые адуулхадаа, үүр сүүрээр бодожо, үнеэдые haахадаа, Һара дээгүүр «Луноходые» ябуулхадаа, ошо сасарhан булад шэрэм шудхахадаа, дүлии хүбшэ тайга, налхи налуу намаг соогуур түмэр харгы татахадаа, зэрлиг мүрэнүүдые хазаарлан, асари томо ГЭС-үүдые бодхооходоо, хаанашье ябахадаа, баатар дорюунаа харуулнаш, түрэл арадайнгаа аша туhада, ерээдүйн hайн hайханай түлөө, эб найрамдал, хани барисаан, зол жаргалай, адли тэгшэ эрхэ, аха дүүгэй харилсаанай түлөө тэмсэжэ, оролдожо байhанаа баталнаш! Үнгэрhэн, наймадахи табан жэл шамда хүнгэн бэшэхэн байгаа. Теэд совет хүнүүдэй абаагүй хэрэм гэжэ дэлхэйдэ үшөө үгы hэмнай.

Табан жэлэй саана ямар байгаа hэмбибди? Табан жэлэй саана муушье байгаагүй hэмди. Теэд үнгэрhэн жэлнүүд хүгжэлтэ дээрэ хүгжэлтэ боложо, орьёл өөдэ зориhон замаймнай олон шатануудай нэгэн гэгдэбэ ха юм.

Табан жэлэй урда тээ хооhон байhан газарта тосхон hуурин бодожо, аажам үдэшэлэн мянга түмэн галнуудаараа яларна. Табан жэлэй саада тээ дүлии хүбшэ байhан ойн орбондо хүдэлмэришэд, геологуудай хото баригдажа, «тайгын баатарые» гайхуулба. Табан жэлэй саада тээ хуудам байhан талада алтан таряан долгилжо, трактор, комбайн, машинануудай хүнхинөөн оркестр шэнгеэр наярба...

«Республикымнай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд 1970 ондо түсэбhөө гадуур 23,7 миллион түхэригэй продукци наймаанда дамжуулаа. 1969 онтой сасуулбал, наймаанда дамжуулагдаhан продукциин хэмжээн 87,4 миллион түхэригөөр гэхэ гү, али 10 процентээр дээшэлээ».

Буряадай хүдэлмэришэн ангида алдар соло! Юhэдэхи дабаан өөдэ дорюунаар, батаар, түргөөр, илалтатайгаар алхала, Буряад оронойм хүдэлмэришэн анги!

«Ургамалай гол продуктнуудые гүрэндэ худалдаха түсэб 1970 ондо үлүүлэн дүүргэгдээ. 57 колхоз, совхоз түсэбhөө гадуур 21,3 мянган тонно ороохо гүрэндэ худалдаа.

...Урда жэлэйхитэй сасуулбал, эды шэнээн ехэ продукт 1970 ондо абтаа: мяхан—1,4 мянган тонно, hүн—10,2 мянган тонно, үндэгэн—12,8 миллионоор, нооhон—373 тонно».

Буряадай таряашад, малшад, hаалишад, хонишодто алдар соло! Эдэнэр наймадахи табан жэлэй түсэбые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэн, съездhээ съезд хүрэтэр hунаhан энэ болзор соо гайхамшаг илалтануудые туйлажа, партиингаа XXIV съездые шэнэ амжалтануудтайгаар угтаха байhаниинь лабтай.

...Зай, наймадахи табан жэлэй hүүлшын жэл—1970 оной дүнгүүд согсологдоо. Манай сэсэн мэргэн партиин ударидалга доро экономико, соёл культура хараа байса ургажа, хүн зоноймнай hуудал байдал урда урданайхиhаа hайжарба.

Арад зон гээшэ гансашье материальна баялиг бүтээдэг бэшэ, мүн бүхы оюун сэдьхэлэй баялигуудай эхин hуури табидаг гэжэ Алексей Максимович Горький бэшэhэн юм. Үнэхөөрөөшье арадай уран бэлиг, уран шадабари, хурдан ухаан, hүбэлгэн, hонор сэдьхэл дундаршагүй.

Табан жэлэй саада тээхэнэ республика доторнай уран hайханай 600 бүлэг байгаа hаа, харин мүнөө 950 болоо. Бэлиг шадабаряа туршаха дуратайшуулай too хоёр дахин олошороо.

Һүүлэй үедэ арадай, залуушуулай ансамбльнууд олоор эмхидхэгдэжэ, хүн зоной соёлой ургалтые эли тодоор гэршэлбэ ха юм. Улаан-Үдын багшанарай дээдэ hургуулиин дэргэдэхи «Байгалай долгинууд» гэжэ ансамбль суурхаhаар үнинэй. Мүн шэмээшэгүүдэй хоор (хүтэлбэрилэгшэнь Дорофеев) дуулажа, хүн зониие баясуулна. Үгышье hаа, техническэ мэргэжэлэй hургуулинуудай ансамблиин хүбүүд, басагад Эхэ орон соогоо эрхимлэн, Венгри ошожо, сэнхир Дунайн эрьедэ дуунуудаа дуулажа, хатар, наадаа харуулжа ерээ.

Эдэмнай мүнөө үеын совет хүнэй үшөө нэгэ илалта, амжалта мүн гэжэ баталхада, зааханшье алдуу болохогүй.

Хүн зоноймнай hуудал байдал hайжаржал байна гэжэ үшөө дахин дабтая. Хүдэлмэришэд, албахаагшадай дунда зэргын салин, 1965 онойхитой сасуулхада, 1970 ондо 127,5 процент дээшэлhэн байна бшуу. Тиихэдэ совхозуудай хүдэлмэришэдэй салин хүлhэн 1969 онойхиhоо 4 процентээр, колхозой гэшүүдэйхи — 6 процентээр дээшэлээ.

Тэрэшэлэн хүн зоной социальна бүридхэл тад ондоо болонхой: хүдэлмэришэд, колхозникуудай олонхинь дунда, тусхай эрдэмтэй боложо байна. 1970 ондо республикымнай дээдэ, тусхай дунда hургуулинуудта 10,7 мянган хүн абтаа hэн. Мүн энэл жэлдэ дээдэ hургуули, техникумүүдые 6,9 мянган хүн дүүргэжэ гараа.

Гайхамшаг too, баримтанууд! Үдэрhөө үдэртэ хүнэй аша туhада орёо оньhон машинанууд ерэнэ. Тэдэниие жолоодохо, тэдэниие хүдэлгэхэ тусхай эрдэмтэй, шадабаритай, дүй дүршэлтэй мэргэжэлтэд бидэндэ хэрэгтэй ха юм.

Дабаанhаа дабаан хүрэтэр! Наймадахи табан жэлэй дабаае дабаха замдамнай ямар ехэ хэрэгүүд ушарааб! 1966 ондо КПСС-эй XXIII съезд боложо, Эхэ оронноймнай хүгжэлтын, ургалтын, дэлхэйн хүдэлмэришэдэй ба коммунис хүдэлөөнэй шэнэ хуудаhа ираа hэн. 1967 ондо Агууехэ Октябриин социалис революциин мандаhаар 50 жэлэй ойе угтажа, табидахи дабаанай оройhоо урагшаа шэртээ hэмди! Тоолохо болоо hаа, баярта, домогто үдэрнүүд олон ааб даа. Зүгөөр хүн түрэлтэнэй, дэлхэйн ажалшадай агуу багша Владимир Ильич Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойе тэмдэглэhэн, наймадахи табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэhэн, «Луноход-1» гээшые Һара дээрэ табиhан 1970 он совет арадай түүхэдэ алта мүнгөөр бэшэгдэжэ, үеын үедэ мартагдашагүйгөөр магтуулан, үеhөө үедэ hураг суунь дамжаха байха гээд этигэнэбди.

Үдэрнүүд хойно хойноhоо hубарин ошоно. Шэнэ үдэр бүхэмнай үсэгэлдэрэйхиhөө баян, хэшэгтэй, амжалтатай, илалтатай байна. Мүнөөдэр—Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадайхид амжалта тухайгаа элидхэбэ, үглөөдэр—Зэдын хонишод баярта мэдээсэл дуулгаха, саада үдэрынь — Галуута-Нуурай шахтёрнууд, проходчигууд шэнэ илалтын сууряа татаха. Йигээд лэ ябажа байдаг ажалай, амжалтын, илалтын үдэрнүүд!

Дабаанhаа дабаан хүрэтэр! Соёлой, искусствын, литературын хүдэлмэрилэгшэд наймадахи табан жэлэйнгээ түсэбые мүн лэ дорюунаар дүүргэв. Табан жэлэй туршада республика доторнай хүдөөгэй 155 клуб баригдажа, 164 библиотекэ шэнэ байрада ороо. Олон даа мэдээсэлнүүд.

«Байгал» ансамбль бүхэсоюзна конкурсдо хабаадалсажа, 1970 оной лауреат болоо».

«Республикын бүхы шахуу аймагуудта литература болон искусствын үдэрнүүд үнгэргэгдэжэ, уран зохёолшодой шэнэ зохёолнуудтай, композиторнуудай шэнэ дуунуудтай хүн зомнай танилсаа».

«Гансахан Улаан-Үдэдэ табан жэлэй турша соо соёлой иимэ барилганууд ашаглалгада үгтэбэ: республиканска библиотекэ, хүгжэмэй училищи, культурын институт болон бусад».

«Дабаанhаа дабаан хүрэтэр! Съездhээ съезд хүрэтэр!

Дабаанhаа дабаан хүрэтэр дорюунаар алхала, Буряад оромни! Илалтын компас—юhэдэхи табан жэлэйш программа гарташ адхаатай. Алхасаш бата, нюдэнш хёрхо, гарнуудш хүдэр.

Улаан-Үдэ—Петровск хоёрой хоорондо хуушан, шэнэ жэлнүүдэй уулзадха дээрэ электровозой табилуулха алта шэжэм татагдажа, ашаглалгада ороо hааб даа.

Түрүүшын электровозые республикымнай хүбүүд жолоодон гараа hэн. Сэнхир хүлэгшье шуумайшоо.

Урагшаа, манай поезд! Юhэдэхи дабаае эршэмтэйгээр дабахаяа шуумайгыш урагшаа, электропоезд!

Г. ДАШАБЫЛОВ,
КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Партийна дээдэ hургуулиин hурагша.

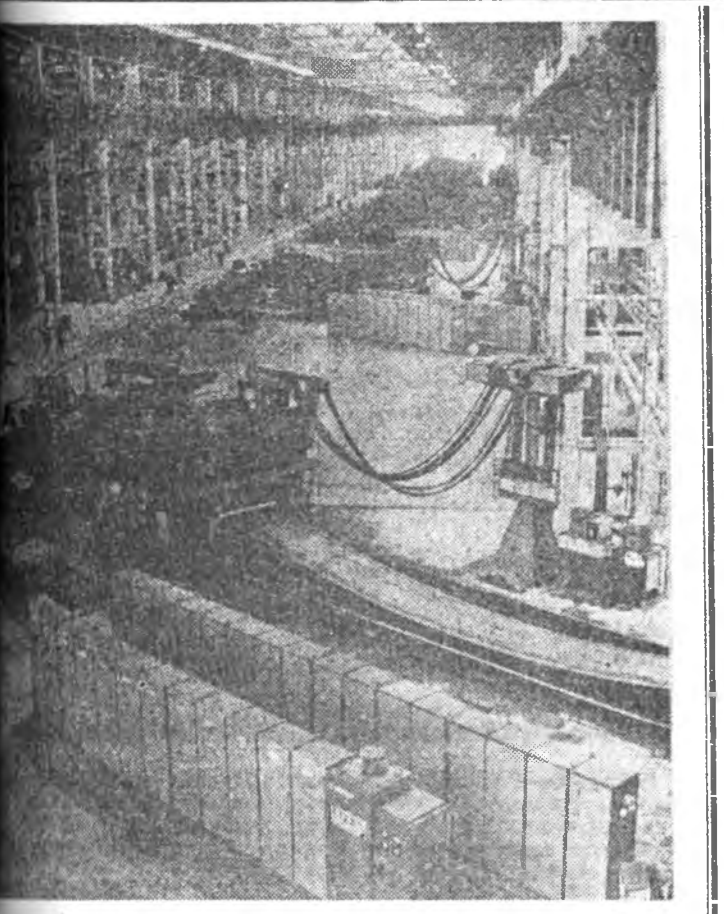

Волгоградска областиин Волжский городой зүүн захада шэнэ завод корпусууд бодхоогдобо. Тус завод соргонуудые бүтээн гаргаха

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ехэ диаметртэй соргонуудые бүтээхэ цехэй нэгэ цехэ.
АПН-эй фото.

«ВОСТОЧНЫЕ САЯНЫ» КОЛХОЗДО

ХАБАРАЙ ТАРИЛГАДА БЭЛДЭНЭ

Колхозой Хуурай-hубагай отделениин механизаторнууд хүдөө ажахын машинануудые заhабарилжа, хабарай тарилгада бэлдэнэ. Заhабарилагдажа байhан зүйлнүүдэй дунда арба-арбан анзаhан ба сеялкэ, 3 культиватор гэхэ мэтэ би и. Бэшэ техникэнь тарилгада хуу бэлэн.

Трактористнар Г-Ж. Манзаев, Д-Ж. Садыев, слесарь М. Манзаров гэгшэд хүдөө ажахын машина заhабарилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

ГУРБАН ҮДЭРЭЙ ВОСКРЕСНИК

Тус колхоздо тепличнэ комбинат баригдажа эхилхэнь. 250 хүнэй хабаадалгатай гурбан үдэрэй воскресник тэндэ hая болобо. Таряалайн ба Хуурай-hубагай отделениин гэшүүд гурбан хоногой туршада соо 1000 метр тухай хүрэшэhэн газар малтаба. Мэнэ гэhээр энэнь колхозой тепличнэ комбинадай барилга эхилхэнь.

БАНИТАЙ БОЛОБО

Хуурай-hубагта ажаhуугшад шэнэ банитай боложо ехээр баясаба. Банида нэгэ доро 10—15 хүн бэеэ угаагаад гаража байха аргатай болобо. Тэндэнь сэбэр, дулаан.

Б. БИРБАЕВ.

Түнхэн.

ШЭНЭ КАМЧАТКЫН ШЭНЖЭ

Дмитрий КАЧИН,
Камчатска областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ

1966—1970 онуудай үедэ арадай ажахые саашадань хүгжөөхэ табан жэлэй түсэбөөр Алас-Дурна зүгэй үйлэдбэрилгын хүсэнэй эршэмтэй ургалта туйлаха гэжэ хараалагдаhан байгаа. Манай ороной эгээн зүүн захын областьнуудай нэгэн болохо Камчаткын экономикые эрид хүгжөөлгын тон шухала удха шанартай байhаниинь ойлгосотой.

Манай область загаhанай, ашагта малтамалнуудай айхабтар ехэ баялигтай юм. Энэл ушар эндэхи хахад аралай экономикын саашанхи хүгжэлтэдэ сэхэ нүлөөлнэ.

Загаhа олзоборилдог флоднай табан жэл соо нилээд ургаhан, загаhа бариха шэнэ онгосонуудтай болоhон байна. Мүнөө 350 гаран дунда, мүн ехэ траулернууд, тамардаг баазанууд, рефрижераторнууд бии.

Загаhа олзоборилдог Камчаткын флот мүнөө өөрын бассейнhээ hураггүй холуур тамарха, гансашье Охотско, Беринговэ далайнуудта бэшэ, мүн Гадаада далайнуудай элдэб районуудта хүрэхэ, тэндэhээ загаhа бариха түгэс арга боломжотой.

Дүрбэн жэлэй турша соо Камчатка 21 миллион центнерhээ үлүү загаhа гүрэндэ тушаагаа. Урдахи табан жэлэйхитэй (1961—1965 онууд) жэшэбэл, аяар найма миллион центнерээр ехэ болоно. 1970 он илангаяа олзо омоттой байба. Юhэн hарын туршада зургаан миллион центнер үлүүтэй загаhан баригдаhан, буйлуулагдаhан байна. Энэнь 1965 оной бүхэли жэлэй олзоhоо 1830 мянган центнерээр ехэ болоно.

Мүнөө үеын техникээр түгэс зэбсэгжэhэн Камчаткын загаhа олзоборилдог предприятинууд таби гара янзын продукци үйлэдбэрилнэ. Тэрэ тоодо хүргэhэн лосось, палтус, далайн алгана, камбала, треска, багаар дабhалhан чавыча, кета, кижуч, Номгон далайн сельдь ороно.

Камчаткын продукци гансашье Совет орон соогоо бэшэ, мүн хилын саагуур мэдээжэ болонхой. Загаhанай, крабай консервэ, лосось загаhанай улаан түрhэн болон бусад хоморой зүйлнүүд харин гүрэнүүд худар эльгээгдэнэ.

Камчаткын промышленностиие саашадань хүгжөөлгэ электрын элшэ хүсэнтэй таhаршагүй холбоотой юм. Иимэ хүсэ үйлэдбэрилхэ асуудал эндэ яhала амжалтатайгаар шиидхэгдэжэ байнхай. Һүүлэй жэлнүүдтэ Камчаткада арбан электростанци баригдажа, урда табан жэлэйхиhээ 174 процентээр ехэ гэхэ гү, али 504 миллион киловатт-час электрын элшэ үлүүлэн үйлэдбэрилэгдөө. 1970 оной туршада областиин электростанцинууд 1965 онойхиhоо хоёр дахин, харин 1950 онойхиhоо 23 дахин ехэ электрын элшэ үйлэдбэрилэн гаргаа.

Газар дороhоо гарадаг халуун уhан дээрэ баригдаhан Пауженскэ геотермальна промышленно-туршалгын электростанци эндэ ашаглалгада үгтөө. Манай орон соо баригдаhан иимэ түхэлэй түрүүшын энэ электростанци зайн галай элшээр загаhанай комбинат, загаhашадай колхоз болон тосхониие хангана. Паратумска халуун уhан дээрэ баригдаhан мүн лэ фреоново туршалгын электростанци зайн гал арадай ажахыда үгэдэг болоо. Кроноцко ГЭС бариха зорилготой шэнжэлгын хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Мүнөө Камчаткын область, тэрэ тоодо холын хойто захынь нютагууд сүм электрижүүлэгдээ.

Камчаткын геологууд ашагта малтамалнуудай шэнэ шэнэ булашануудые оложо, нөөсыень тодорхойлно. Жэшээлхэдэ, серын айхабтар баян нөөсэ олдоо. Тэдэниие ашаглалга областиимнай промышленностиин хүгжэлтэдэ ехэхэн нүлөө үзүүлхэ байhаниинь дамжаггүй.

Үнгэрhэн табан жэлэй туршада нютагай промышленность нилээд хүгжэжэ, арад зоной хэрэглэлэй эд бараа элбэгээр, шанар hайнтайгаар үйлэдбэрилдэг болоо гэжэ хэлэлтэй.

Табан жэлэй турша соо областиин хүдөө ажахы материально-техническэ баазаяа саашадань hайжаруулжа, үйлэдбэрилдэг продукциингаа хэмжээе эрид дээшэлүүлээ. Мүнөө манай областьдо 30 совхоз, газар таряалан эрхилэлсэдэг загаhашадай 12 колхоз, хамhабариин 14 ажахы болон бусад предприятинууд тоологдоно. Камчатка хүгжэнги таряан ажахытай, мал ажалтай, шубуу олоор үдхэдэг хизаар болоо гэжэ баталан хэлэхэ үндэhэн мандабии. Хартаабха, капустын баян ургаса жэлhээ жэлдэ хуряагдана. Мяхан, hүн, үндэгэн нилээд ехээр абтана.

Петропавловск-Камчатскида, областиин бусад районуудта промышленна, гэр байрын ехэ барилга хэгдэнэ. Үнгэрhэн табан жэлэй туршада областиин экономикые хүгжөөлгэдэ саада табан жэлэйхиhээ хоёр дахин ехэ мүнгэн hомологдоhон байгаа. Тиигэhэнэй ашаар 660 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд баригдаа. Хорин хоёр мянган айл уураар дулаасуулагдадаг шэнэ гэрнүүдтэ нүүжэ ороо. Ажалшадай байра байдал hайжаруулхын тула бусад олон юумэн хэгдээ, хэгдэжэ байна, хэгдэхэшье.

Арба гара мянган hурагшад шэнэ байшангууд соо хэшээлээ үнгэргэнэ. Хүүгэдэй саад, яслинуудай too олошоруулагдажа, үшөө 5380 хүүгэд тэндэ байжа хүмүүжэхэ аргатай болоо.

Хүдөө нютагуудтахи барилганuudта онсо анхарал хандуулнабди. Колхоз, совхозуудай түбтэ үйлэдбэриин гэрнүүдые, соёлой байшангуудые, мүн ажаhуудалай эрилтэ хангаха зорилготой байрануудые үргэн далайсатайгаар баринабди. Жэшээ болгон, Камчаткын хойто захын Аянка тосхониие дурдая. «Алтан гадаhан» гэжэ оронодой совхозой түб эндэ эмхидхэгдэнхэй. Тус тосхондо хотынхидол адли, арбан зургаан байратай шулуун гэрнүүд hүүлэй үедэ баригдаа.

Областиимнай түб — Петропавловск-Камчатский жэлhээ жэлдэ үргэн ехэ болоно. Һүүлэй жэлнүүдтэ түрэл хотодомнай шэнэ магазин, кинотеатр, соёлой ордон, ажаhуудалай эрилтэ хангаха предприятинууд олоор нээгдэнэ. Хүгжэмэй училищиин, Алас-Дурнадахи загаhанай промышленностиин, ажахын техническэ институдай филиалай байшан баригдаа.

Камчатскын ажалшадай байдал жэл ерэхэ бүри улам hайжарна. Эд бараа хүн зоной худалдан абаха арга боломжын дээшэлhэн ушар тэрэнэй гэршэ болоно. 1970 ондо 1965 онойхиhоо 1,5 дахин ехэ эд бараан ажалшадта наймаалагдаа.

Гүрэн түрынгөө оролдолгын ашаар Камчатка хүгжэнги экономикотой, баян соёл культуратай нютаг болон суурхаа. Камчаткын ерээдүйнь бүри hаруул, hайхан!

(АПН).

БУРЯАДАЙ республикын хүдөөгэй эд хэрэглэгшэдтэ Буркоопсоюзай зүгhөө үнгэрөөшэ жэл 173 миллион 488 мянган түхэригэй эд бараан, хамтын эдеэ хоол худалдагдаhан гэхэ гү, али түсэбhөө гадуур 2 миллион 208 мянган түхэригэй наймаан хэгдэhэн байна.

Мал ажалhаа абтадаг эдеэ хоолой зүйл, түүхэй эд, овощ, холбоон ба эмхинүүдэй түлөөлэгшэдэй республиканска зүблөөн дээрэ согсологдон, хүдэлмэрилэгшэдэй саашанхи зорилгонууд тодорхойлогдобо.

Буркоопсоюзай правлениин түрүүлэгшэ нүхэр А. А. Именохоевой ба үгэ хэлэhэн нүхэдэй онсолон тогтоhоной ёhоор, хүдөөгэй ажалшадай хэрэглэмжэ үшөөл hайнаар хангаха арга боломжо-

ЗОРИЛГОНУУД ТОДОРХОЙЛОГДОБО

хартаабха бэлэдхэхэ жэлэй түсэб 10,6 процентээр үлүүлэгдээ гэхэ гү, али дүн дээрээ 37 миллион 856 мянган түхэригэй продукци гүрэндэ тушаагдаhан, худалдаа наймаанда гаргагдаhан байна.

Сэбэр олзо оруулха жэлэйнгээ даалгабари Буркоопсоюз 90 мянган түхэригөөр үлүүлээ. Загарайн, Яруунын, Бэшүүрэй, Зэдын, Түнхэнэй, Прибайкалиин аймагуудай эд хэрэглэгшэдэй холбоонууд, Ахын, Баунтын, Советскэ райпонууд үлэмжэ hайнаар худалдаа наймаа гүйлгөө. Жэшээлхэдэ, Яруунада 32 мянган түхэригэй эд бараан хараалагдаhан түсэбhөө гадуур наймаалагдаа.

Хүдөөдэ шэнэ магазин, столово, холодильник, складуудые барилгада үнгэрэгшэ жэлэй туршада 1 миллион 62 мянган түхэриг ашаглагдаhан байна. Тодорхойлон дурдабал, Баргажанда гастрономическа магазин, 4 байратай гэр, Мухар-Шэбэртэ магазин, столово, Хоридо холодильник, унда гаргаха цех гэхэ мэтэнүүд баригдаа.

Хүдөөгэй худалдаа наймаанай хүгжэлтын дүн эд хэрэглэгшэдэй нууд бии аад, бодото дээрээ муугаар хэрэглэгдэнэ. Захааминай, Сэлэнгын аймпотребсоюзууд, Хойто-Байгалай райпо худалдаа наймаа илангаяа мууса ябуулаа гэжэ шүүмжэлэгдээ.

Хүдөөгэй худалдаа наймаанай эмхинүүдэй гэмээр дутуу дунданууд олон гарана гэжэ зүблөөндэ хабаадагшад тэмдэглэжэ, Буркоопсоюзай автобазын, барилгын управлениин хангалта багатай хүдэлмэриие элишэлээ. Мүн промышленна предприятинууд худалдаанда гаргаха продукцияа hаатуулна гэжэ гомдол оруулагдаhан байна.

Партиин XXIV съездын хүндэлэлдэ абаhан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ, шэнэ табан жэлэй түрүүшын болон саашанхи онуудта хүдөөгэй ажалшадта эд бараа худалдаха, хамтын эдеэ хоолоор хангаха түсэб даалгабаринуудаа гүйсэд бэелүүлхын тулада үдэр бүри эршэмтэйгээр хүдэлхэ, үүсхэл эдэбхи гаргаха зэргэтэйбди гэжэ зүблөөндэ хабаадагшад нэгэн дуугаар тогтооhон байна.

Д. КОЛМАКОВ.

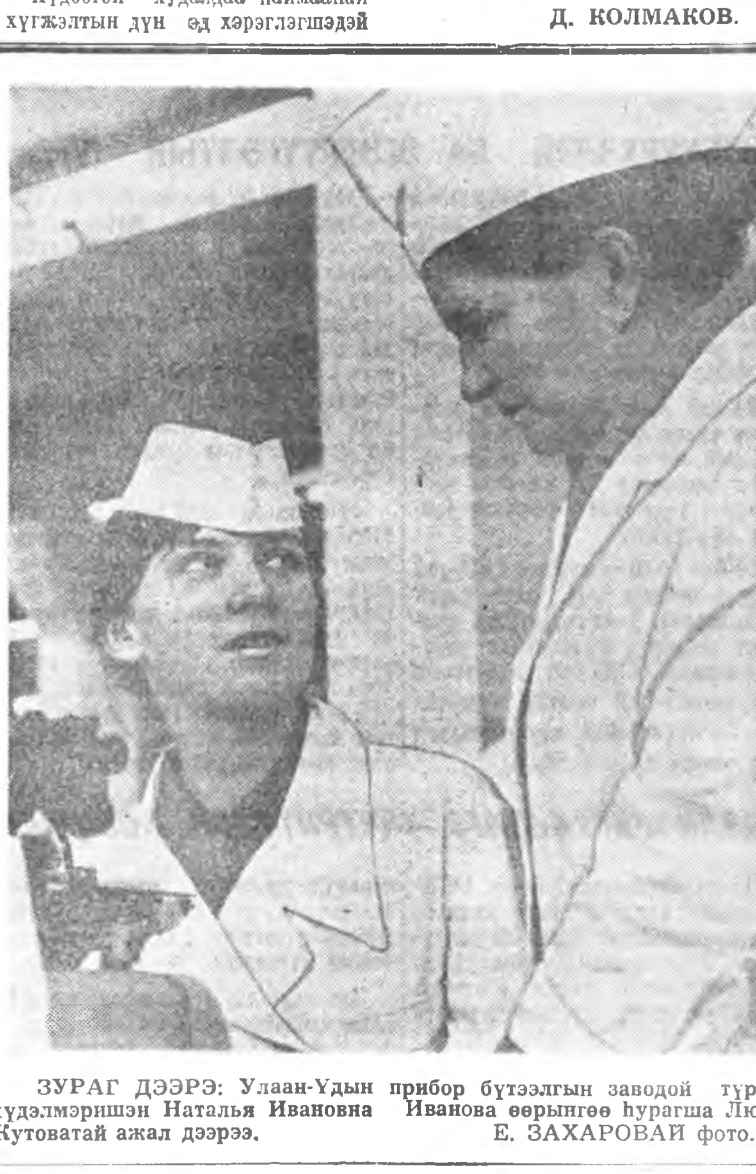

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын прибор бүтээлгын заводой түрүү хүдэлмэришэн Наталья Ивановна Иванова өөрынгөө hурагша Люда Кутоватай ажал дээрээ.
Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

ДУУ, ХҮГЖЭМ ЗАМХАНАГҮЙ

Үбэлэй hүүл hарын эдэ үдэрнүүдтэ Мэлын соёлой байшандашье, Бортын, Сагаан-Моринной клубуудташье үдэшэ бүхэндэ хүгжэм, дуунай аялга ходол сонсогдожо байдаг болоо. Нэгэн гэхэд, зүжэг, концерт харуулагдажа, үгышье hаа, залуушуулай уран hайханай бүлгэм аймагай харалгада бэлдэжэ, хүгжэм, дуунаа зэдэлүүлжэ байдаг.

Ажал хүдэлмэреэрээ социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ, гансашье аймагайнгаа аймагта бэшэ, бүхы республика доторoo алдаршажа байhан Баян голой совхозой комсомолшууд, залуушуул баhал дуу, хүгжэм болон хатар наадаараа суурхадаг юм. Энээнhээ урда аймагай уран hайханай бүлгэмүүдэй харалга болоходо, мэлэ-бортынхид түрүү hууринуудай нэгые эзэлэлсэhэн лэ байдаг hэн. Мүнөө жэлдэ эндэхид аймагай харалгада бүри эдэбхитэйгээр бэлдэжэ байнхай. Тиигэхэ зуураа, гурбан отделениин дуушад, хатаршад бэе бэедээ ябалсажа, наада зугаагаа харуулалсана. Мэлынхид Борто, Сагаан-Морин нютагуудта, бортынхид Мэлэ, Сагаан-Моріндо, сагаан-моринойхид Борто, Мэлэдэ гэхэ мэтэшэлэн ябалсажа, концерт наадаяа харуулалсана. Андалдаанай иимэ концертнүүд зониие ехээр hонирхуулжа, хүхюу баяртай наадан болодог.

Совхозой эгээл бага отделени болохо Борто тосхондо урдань уран hайханай бүлгэм байхадаашье байжа, үгыдөөшье үгы байгаа hэн. Совхоз өөhэдынгөө мүнгэ зөөреэр Бортодо 150 hууритай клуб барижа, нютаг дээрэнь бүришье хүхюутэй, наадатай болохонь. Энэ клубтаа бортынхид Майн 1-ниие найрлаха зорилготой. Теэд дууша-хүгжэмшэ, хатарша-наадаша залуушуулые хуушан, багахан клубшье hаатуулнагүй. Эндэхи клубые даагша Екатерина Балданова комсомолшуудые, залуушуудые эмхидхэжэ, 20 гаран хүнhөө бүридэhэн концертнэ коллектив бии болгоод, уран hайханай бүлгэмүүдэй харалгада эдэбхитэйгээр бэлдэжэ байна. Январь hарада эндэхид Сагаан-Морин, Мэлэ нютагуудта ошожо, концерт, наада харуулаа. Тэдэнэй наадые зон ехэтэ hайшааhан байха юм. Мүн отделенингээ Шэрэнгиин малшадта ошожо, культбазадань хэдэ дахин концерт табиhан байна.

Мэлын соёлой байшан дуунай, хатарай, драмын кружогуудтай. Байшангые даагша Цыбик-Доржо Будаев нютагайнгаа зониие хүгшэн, залуугүй хатар, нааданда обтуулжа, уран hайханай бүлгэмэй хүдэлмэридэ олоорнь хабаадуулна. Соёлой байшан уран гоёор шэмэглэгдэнхэй. Агитбригадын гэшүүд малшадта хэдэн удаа ошожо концерт харуулаа, лекци уншаа, hүүлэй hонинуудаар хөөрэлдөө хээ, культбаза болон гэр байрануудыень урня лозунгнуудаар шэмэглээ. Мэлын соёлой байшангайхид бэшэ отделенинүүдэйнгээ клубуудта ехэ туhаламжа үзүүлжэ байдаг.

Баян голой совхозой дирекци болон партком комсомолшуудайнгаа эдэбхи үүсхэлые дэмжэжэ, али бүхы туhаламжа үзүүлжэ байдаг. Жэшээлхэдэ, гурбан отделениин уран hайханай бүлгэмэй коллективүүдэй бэе бэедээ ябалсажа, концерт харуулха гэхэдэнь, автотранспортна предприятиhаа автобус захижа асаруулаадхидаг зан-шалтай.

Сагаан-Мориной клубта уураар дулаасуулха түхеэрэлгэ хэгдэжэ байна. Юрэдөө, соёлой хүдэлмэри эрхилэн ябуулха хэрэгтэ совхоз мүнгэ гаргашалхаяа арсадаггүй ха юм даа.

Совхозой гурбан отделениин ажалшад клубуудтаа ерэжэ, үбэлэй ута үдэшэ аятай зохидоор кино гү, али концерт, зүжэг харан үнгэргэжэ байдаг болоо. Ажаллажашье, амаржашье шадаха хэрэгтэй ха юм.

Б. ШАГДУРОВ,
Захааминай аймгүйсэдкомой соёлой таhагай ахалагша инспектор.

ШЭНЭ ЗҮЖЭГ

Иимэ нэрэтэй шэнэ зүжэг һаяхан Х. Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театрай сценэ дээрэ табигдаба. «Илалтын дархашуулые» БурАССР-эй республиканска шангай лауреат Николай Дамдинов бэшэһэн байгаа.

«Илалтын дархашуулай» түрүүшын харалгын болоходо, Улаан-Үдэ хотын олониитын түлөөлэгшэд ерээ. Студентнүүд, хүдэлмэришэд, литература ба искусствын ажал ябуулагшад, алба хаагшад, театрай мэргэжэлтэд, партийна ба совет ажал ябуулагшад зүжэгтэ үндэр сэгнэлтэ үгэһэн байна.

Энэ революциин ба граждан дайнай Буряадтахи үе саг харуулһан зохёол дотор Хубисхалай элитэ дархашуул Нестор Каландаришвили, Павел Балтахинов болон бусадай образууд хурсаар харуулагдаа.

«ИЛАЛТЫН ДАРХАШУУЛ»

Зүжэгтэ РСФСР-эй арадай артистка М. Н. Степанова, РСФСР-эй габьяата артистнар С. Д. Будажапов, Н. Н. Николаев, Г. Ф. Лосев, БурАССР-эй арадай артист Д. Д. Дондуков, габьяата артистнар А. А. Абушеева, Н. Ц. Шагдарова, Ц. Н. Пурбуев, Г. Б. Бутуханов, Буряадай искусствануудай габьяата ажал ябуулагша Б. Г. Аюшин болон бусадһаа гадна, залуу артистнар хабаадана.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Павел Балтахинов (артист В. И. Кондратьев) Нестор Каландаришвили (РСФСР-эй габьяата артист С. Д. Будажапов) хоёр; 2. Каландаришвилиин отрядта.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

РЕСПУБЛИКЫН ТҮРҮҮШЫН ЧЕМПИОН

Хүдэр, задарюун бэетэй наһажаал хүниие үйлсэдэ ходо харадагбди. Н э г э т э тэрээнтэй уулзахадаа, халажа хөөрэлдэбэбди. Энэмнай Буряадта физкультурна хүдэлөөе дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан, спортын талаар түрүүшын ветерануудай нэгэн Самуил Матвеевич Ициксон гэгшэ байгаа һэн. Ажабайдалай ута зам гаталһан, намтараар яһала баян хүн.

Арбан гурбатайхан хүбүүн ябахадаа газлагаа бахана зоожо, турник хээд, бэеэ һорихо һургуули гаража эхилээ. Иигэжэ балшар наһанһаа спортдо дуратайгаа мэдэрээ һэн. 1922 ондо физическэ культурын байшан Дээдэ-Үдэдэ эмхидхэгдэбэ. Самуил Матвеевич эгээн түрүүлэн нэрээ бэшүүлжэ, эндэ һурахые шиидэбэ. Тэрэ хүндэ атлетикээр һонирхожо. классическа б а р и л даанай, штанг үргэлгын секцидэ ябадаг болобо. Үсэд нэтэрүүгээр бэеэ һориһонойнгоо ашаар тэрэ штанг болон барилдаагаар нэгэдэхи разрядтай боложо, удангүй республикынгаа түрүүшын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байха юм.

1926 ондо Самуил Матвеевич физическэ культурын инструкторнуудые бэлдэхэ курса дүүргэжэ, Боохоной аймагта ажаллахаар эльгээгдэбэ. Аймагай хүн зон тэрэ үедэ спорт тухай мэдэхэгүй байгаа. Самуил Матвеевич буряадуудые спортдо олоор элсүүлхэ, илангаяа залуу үетэниие тэрээндэ дуратайгаар хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри эсэшэ сусашагүйгөөр ябуулһан байна.

Эсэгэ ороноо хамгаалтын Агууехэ дайнай эхилхэдэ, С. М. Ициксон сэрэгэй албанда мордоо һэн. Дайсанай һомондо дайрагдажа, хүндөөр шархатаба. Зүрхэ һайнтай байһанайнгаа ашаар тэрэ удангүй хүл дээрээ бодоо.

1945 ондо сэрэгэй албанһаа табигдажа, түрэл Улаан-Үдэеэ бусажа ерээ һэн. Буряадайнгаа ниислэл хотын элдэб эмхи зургаануудта физкультура болон спортын багшаар, методистаар хүдэлхэ зуураа, ГТО-гой значогтой спортсменүүдые, разряднигуудые хүмүүжүүлһэн байна. Жэшээлхэдэ, санаар спортын мастернууд Василий Котин, Сергей Пермяков, 20-дохи һургуулиин багша Леонид Григорьевич Чебаков, велосипедээр спортын мастер Дина Локшиенко гэгшэд Самуил Матвеевичэй һурагшад байһан юм.

Мүнөө Самуил Матвеевич 63 наһатай болоошье һаа, Хэлхеэ холбооной управленидэ үйлэдбэриин гимнастикын методистаар ажалһаһан зандаа. Эндэ хүдэлхэ үедөө үндэр наһатай үбгэжөөл бүхы коллективээ спортдо элсүүлжэ шадаа. Мүнөө хэлхеэ холбооной управлениин 500-гаад хүдэлмэрилэгшэд физкультурада эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Самуил Матвеевич республика дотороо физкультура болон спорт хүгжөөлгэдэ ехэхэн үүргэтэй байһанайнгаа түлөө физкультурын отличнигай значогоор, хэлхеэ холбооной союзай обкомой, «Спартак» бүлгэмэй Центральна Соведэй, областной Соведэй Хүндэлэлэй грамотануудаар, «Совет засагай 50 жэлэй ой», «Совет Армиин 50 жэлэй ой» болон бусад медальнуудаар шагнагдаһан байха юм.

Н. ХАЗАГАЕВ.

„ХУРДАН ХҮЛЭГӨӨР" УРИЛДАХАДАА...

Ангарск, Иркутск, Улаан-Үдэ городуудай мотоциклаар урилдагшад хоорондоо нүхэр ёһоной мүрысөө һаяхан үнгэргөө юм.

Эрхүүгэй мотоциклист, спортын мастерта кандидат Камиль Асматулин түрүүшын дүхэригтэ түрүүлжэ ерээ. Гэбэшье тэрэнэй хоердохи дүхэриг хэжэ ябатар мотоциклнь эбдэршоо.

Улаан-Үдэ хотын мотоциклаар урилдагшад Олег Леонов, Николай Рыбаков, Эрхүүгэй спортсмен Анатолий Гладышев гэгшэдэй хоорондо шанга тулалдаан болоо.

Манай спортсменүүд энэ уулзалгада спортын дээшэлүүлэгдэһэн разрядуудые түйлажа шадаа. Жэшээлхэдэ, Олег Леонов спортын мастерта кандидадай нормо дүүргэз. Харин Николай Рыбаков нэгэдэхи разрядтай болобо.

Эрхүүгэйхид энэ уулзалгада түрүүлжэ гараа. Манай команда хоёрдохи һуури эзэлээ.

В. ОЛЬХОВАТСКИЙ.

ХИЛЫН саанаһаа РАДИ... ТЕЛЕФО... ТЕЛЕГРА...

ПОЛИТИЧЕСКЭ ТАЛААРНЬ ГУРИМШУУЛХА ЭРИД СЭХЭ ХАРАА ШЭГ...

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал тушаа Совет правительствын мэдүүлгые дэлхэйн олониитэ ехэ анхаралтайгаар угтаба. Дүтын Зүүн зүгтэхи арсалдаа зүрилдөөе политическэ талаарнь гуримшуулха гэжэ Совет правительствын оролдожо байһыень олон ороной хэблэл тэмдэглэнэ.

ПРАГА. «США Израиль хоёрто харюусалга даалгагдана», «Дэлхэйн бүхы гүрэнүүдтэ хандуулагдаһан уряа» гэһэн гаршагууд доро Чехословакиин хэблэл иигэжэ тэмдэглэнэ: араб оронуудта эсэргүү эзэрхэг түримхэй дайнай хойшолонгуудые усадхалга, Дүтын Зүүн зүгтэхи зүрилдөөе политическэ талаарнь гуримшуулан шиидхэлгэ уласхоорондын тон шухала, хойшолуулагдашагүй асуудалнуудай нэгэниинь байһаар зандаа.

СОФИ. Дүтын Зүүн зүгтэхи зүрилдөөе политическэ аргаар гуримшуулан шиидхэхэ гэжэ Советскэ Союз ехээр оролдоно гээд Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал тухай Совет правительствын мэдүүлгэ толилхадоо, Болгариин газетэнүүд тэмдэглэнэ.

БЕРЛИН. Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал тухай Совет правительствын мэдүүлгэ тушаа ГДР-эй хэблэл дэлгэрэнгы үргэнөөр бэшэһэн байна. Дүтын Зүүн зүгтэхи зүрилдөөе политическэ аргаар, эбэй ёһоор гуримшуулан шиидхэхэ гэжэ Совет правительство оролдоно гэһэн мэдүүлгэ доторхи үгэнүүдые СЕПГ-гэй ЦК-гай орган «Нойес Дойчланд» газетэ тусгаар тэмдэглэбэ.

БЕЛГРАД. Югославиин хэблэл Совет правительствын мэдүүлгэдэ анхаралаа ехээр хандуулна.

БУХАРЕСТ. Дүтын Зүүн зүгтэхи зүрилдөөе эбэй ёһоор гуримшуулан шиидхэхэ гэжэ Совет прав... эрид шангаар тэмсэнэ гээд Р... газетэнүүд тэмдэглэнэ.

ТОКИО. «Совет прав... ОАР-та туһаламжа үзүүлхэ... шиидэнги байһанаа дахи... бэ», «Сэрэгүүдээ араб газ... һаа гаргахаяа Израилиин... СССР буруушаана» гэһэн г... доро Японой «Асахи», «... гэжэ газетэнүүд Москва... корреспондентнүүдэйнгээ Сов... вительствын мэдүүлгэ тухай... сэлнүүдые толилбо.

КАИР. Дүтын Зүүн зү... дал тухай Совет правител... дүүлгые дэлгэрэнгыгээр... «Аль-Маса» газетэ толилбо.

АЮУЛТА ДАЙЕ БОЛЮУЛХА

БЕРЛИН. Индохитадта хэжэ байгаа эзэрхэг түримхэй дайгаа дары болюулха гэһэн эрилтэ США-гай урда ГДР-эй правительство табиба. Лаосто эсэргүү американ интервенцитэй дашарамдуулан ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй гаргаһан мэдүүлгэ дотор тиигэжэ хэлэгдэнэ. США болбол ДРВ-гэй газар дайдые, Урда Вьетнамай республикые, Лаос ба Камбоджые бомбодолгоёо дары болюулха, өөһэдынгөөшье сэрэгүүдые, дахуул гүрэнүүдэйнгээшье сэрэгүүдые бултыень Индохитадһаа гаргаха, ДРВ-гэй бэеэ даанхай, өөрын эрхэтэ байдалые эбдэхэеэ болихо ёһогой гээд мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. ГДР-эй арад зон ба правительство Советскэ Союзтай, социалис бусадшье оронуудтай хамта ДРВ-гэй, Урда Вьетнамай Республикын революционно саг зуурын правительствын дурадхалнуудые шууд дэмжэнэ. Индохитадтахи дайе болюулха, эб найрамдал тогтоохо зүйтэй, зохид программа гэжэ тэдээниие тоолоно.

НЬЮ-ЙОРК. Залуушуулайнгаа һанамжые дуулаха, Вьетнамдахи дайн сэрэгые дары болюулха, дотоодынгоо хэрэг асуудалнуудые шиидхэлгэдэ гол анхаралаа хандуулха саг ерээ гэжэ сенатор-демократ Э. Кеннеди мэдүүлһэн байна. Чарлстон городто үгэ хэлэхэ зуураа, Никсонэй правительствын дайн сэрэг һүжэрөөхэ гэһэн политикые Э. Кеннеди шангаар шүүмжэлбэ.

РИМ. Америкын империалис эзэрхэг түримхэйшүүлэй, тэдэнэй дахуулнуудта эсэргүү Зүүн-Урда Азиин арадуудай хэжэ байгаа тэмсэлтэй һаналаа нэгэдэлэй митинг Турин городто болобо. Вьетнам, Камбоджо ба Лаосто э с э р г ү ү аюулта дай хэхынгээ хажуугаар американ империализм болбол бүхы арадуудай бэеэ даанги байдалда гай тодхор татана, «долларова зоно» гэдэгтэ оролсогшо оронуудые мэдэрхэн захирхаяа һанана гээд Италиин Компартиин хүтэлбэриин гэшүүн А. Торторелла гэгшэ мэдүүлбэ. Франциин, Испаниин, Финляндиин, ФРГ-гэй Коммунис партинуудай түлөөлэгшэд тэрэ митинг дээрэ баһа байлсаба.

Индохитадай фронтнууд дээрэ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Американ-сайгоной сэрэгүүд Лаосто урагшаа дабшахаяа болишонхой. ЮПИ агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Лаосто добтолон ороһон 16 мянган сайгон солдат хоёр неделиин турша соо нэгэл газартаа байжа байһаар, Тэдээндэ туһаламжа үзүүлхын түлөө интервентнүүд сэрэгүүдээ үшөө дээрэһээнь ябуулна.

ХАНОЙ. (ТАСС). Патет-Лао гэжэ радиостанциин мэдээсэлээр, арадай-сүлөөрэлгын армиин сэрэгшэд февралиин 5-һаа 26 хүрэтэр дайсанай 207 самолёт, сэрэгэй 107 машина Урда Лаосто үгы хэбэ.

Лаосой патриодууд Самнеа провинцида дайсанай хоёр батальониие добтолжо, 160 солдат, офицернүүдыень алаһан, шархатуулһан байба.

Сиенкуанг провинцида Лаосой арадай-сүлөөрэлгын армиин отрядууд Самтхонгһоо баруун-хойшо дайсанай постдо добтолго хэжэ, 23 солдадыень алаһан, 30 бууень эзэлжэ абаһан байна.

Луангпробанг провинцида февралиин 7 ба 9-нэй үдэрнүүдтэ болоһон байлдаанай үедэ дайсанай 70 солдадынь алуулаа. Урда Вьетнамай фронт дээрэ Кхесаниин райондо февралиин 4-һөө 24 болотор арадай зэбсэгтэ хүсэнүүд дайсанай 69 самолёт буудажа унагааһан, сэрэгэй 205 машина үгы хэһэн байна.

Февралиин түрүүшын 16 үдэрэй турша соо Биньдинь провинциин элдэб уезднүүдтэ дайсанай 20 пост үгы хэгдээ. Биньтхуан провинцида февралиин 3, 10, 12 ба 13-най үдэрнүүдтэ Урда Вьетнамай патриодууд сайгон армиин 84 солдадые алаба.

Алалга хюдалгые буруушаана

КАРАКАС. (ТАСС). Полковник Арана Осорио гэгшын засаг түрын Гватемалада полицейскэ алалга хюдалга үүсхэһые Венесуэлын Национальна конгрессэй тусхай комисси эрид шууд буруушаагаа. Гватемалада «үзэгдөө дуулдаагүй бузагай муухай гэмтэ ябуулганууд хэгдэнэ, хэдэн мянган гэм зэмэгүй хүнүүд алагдана» гээд энэ асуудалаар резолюциин зүбшэн хэлэгдэхэдэ... Луис Эррера мэдүүлээ. ...һүүлшын неделиин турша ...кратическа үзэл бодолто... на хоёр хүтэлбэрилэгшэ, Адольфо Михангос боло... алуурщадай гараар алагд... алалга хюдалгые Арана Ос... шын правительство үүдхэ... путат Эррера онсолон тэмд...

Индира Гандиин хэлэһэн үгэ

ДЕЛИ. (ТАСС). «Олониитэ арад зоной байдалые һайжаруулха гээшэ манай зорилго болоно» гээд Аграда (Уттар Прадеш штат) болоһон һунгалтын урда тээхи ехэ митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Индиин премьер-министр Индира Ганди мэдүүлээ.

«Шухала шэнэдхэлгэнүүдые бэелүүлгые ямараашье удааруулга эдэ хубилалтануудта эсэргүүсэдэг хархис хүсэнүүдые шангадхаха» гээд премьер-министр онсолон тэмдэглээ.

Индиин правительствые толгойлогшын хэлэһэнэй ёһоор, ... экономическа шэнэдхэлгэн... рамжатай программые ... экономическа талаар тэг... эрхэтэй байлгые зайсуулга, арадай социальна дэбжэ... лалга—һунгалтын урда тэ... үмэнэ табигдажа байһан ... шухала зорилгонууд болоно.

Ороной демократическа хү... һаад ушаруулдаг хархис ... тэй эрид шангаар тэмсэхы... Ганди үгынгөө түгэсхэлдэ ...

Байгша оной мартын эхээр болохо Индиэдэ парламентын ...тын урда тээ ороной бүхы штадууд, городууд болон ...гуудта өйлгуулажмын хүдэлмэри ябуулагдаа. ЗУРАГ ...РЭ: Индиин премьер-министр Индира Ганди Делидэ болоһон ажалшадай митинг дээрэ үгэ хэлэжэ байна.

ТАСС-ай фотохро...

ВЛАДИМИР ВЛАСОВ—КУБОГАЙ ЭЗЭН

ШАТАР

Шатараар городой түрүү һуури эзэлжэ, кубогта хүртэхын түлөө тэмсэл гурба һара соо үргэлжэлөө. Мүрысөөндэ хабаадагшад ажалһаа һамшангүй неделидээ хоёр-гурбан удаа наададаг байһан. Шатараар нэгэдэхи разрядтай 64 хүн, мастерта 8 кандидат хүндэлэлэй кубогта хүртэхын түлөө 500 дахин уулзаба.

Мастерта кандидадууд Власов, Мункоев, Иванов, Залкинд, нэгэдэхи разрядтай Агафонов, Енин, Шмаков, Дансаранов түгэсхэлэй мүрысөөнэй хоёрдохи шатада наадаха эрхэ олобо гэжэ энээнэй урда тээ мэдээсээ һэмди. Власов авиазаводой хүдэлмэришэн Дансарановые 3:0 тоотойгоор хүнгэхэнөөр шүүжэрхёо. Прибор бүтээлгын заводой хүдэлмэришэн Енин һурагша Шмаковые арай шамайхан илаа (2,5:0,5). Агафонов—Мункоев, Иванов—Залкинд гэгшэдэй наадан һонирхолтойгоор үнгэрөө. Тэдэнэр шанга тэмсэлтэйгээр үнгэрһэн гол дүрбэн партиин һүүлээр тэнсээ (2:2). Хоёр нэмэлтэ наааданда Агафонов Мункоевые шүүбэ (1,5:0,5). Харин Иванов Залкинд хоёр дахинаа тэнсэжэ һалаа. Үшөө 5 минута соо уулзахадаа Залкинд илажа, хахад финалда хабаадалсаха эрхэ олоо.

Иигэжэ Власов, Енин, Агафонов, Залкинд гэгшэд хахад финалда наадаха болобо. Мастерта кандидадууд нэгэдэхи разрядтай шатаршадта орходоо бэрхэ байһанаа энэ наадаар харуулба. Власов, Ениные шүүгээ (3:0). Залкинд Агафоновые илажа гараа (2,5:1,5).

Власов, Залкинд гэгшэд түгэсхэлэй наааданда орожо, кубогай хуби заяа шиидхэхэ болобо. Власов мүрысөөнэй түрүүшын шатаһаа эхилжэ, нүгөөдэеэ шүүхээр забдаба. Энэ булюу байдалаа зүбөөр хэрэглэжэ, тэрэ 2,5:0,5 тоотойгоор Залкиндые шүүһэн байна. Иигэжэ Владимир Власов шатараар городой кубогай түрүүшын эзэн боложо шадаба.

В. МАМИЛОВ.

ИНДИДЭХИ ҺУНГАЛТАНУУ...

ДЕЛИ. ТАСС-ай корр. В. Матяш иигэжэ дамжуулна: парламентын болзорһоо урда тээхи һунгалта мартын 1-дэ Индидэ эхилээ, энэнь мартын 10-да дүүрэхэ юм. Бүхы орон дотор байгуулагдаһан 518 һунгуулиин округуудай 101-дэ, юһэн штат ба хоёр союзна газар нютагуудта һунгалтын түрүүшын үдэртэ дуугаа үгэлгэ болохо. Һунгуулиин урнануудта мүнөөдэр Индиин 21 наһа гүйсэһэн 275 миллион һунгагшадай 73 миллион шахууһь ерэхэ байна.

Һунгалтын урда тээ хархис ба түрүү хүсэнүүдэй хоорон... тэмсэл хэлэн политическа ... үнгэргэгдөө. Парламенты... (доодо) палатые тараажа, ... галта зарлаха тухай Инди... публикын президентын нёдо... лэй эсэстэ соносхоһон указ... шо һунгалтын урда тээхи ... эхилһэн байха юм.

Мартын 10-да дуу тоолол... хэ, удаадахи үдэртэнь һунга... дай эсэсэй дүнгүүд мэдээжэ... юм.

АМЕРИКЫН «ДЕМОКРАТИИН» ГУТАМШАГ ШЭНЖЭ

«ЗЭБҮҮРХЭЛЭЙ БА ЭСЭРГҮҮСЭЛТЫН ҮРЭ»

Холбоото Штадуудта негрнүүдэй хэдэн олон эмхи бии юм. Тэдэнэр бултадаа ударидагшадтай. Гэхэтэй хамта Мартин Лютер Кинг негрнүүдэй эгээн лэ суутай, эгээн лэ хүндэтэй ударидагшань байгаа. Тиимэһээ сагаан расистнууд тэрээниие харата муухайгаар гэтэжэ алаа һэн.

США-гай засаг баригшадай негрнүүдые удаан саг соо дарлаһанайнь, үндэһэнэй илгаа гаргажа доромжолдогойнь уршагаар 25 миллион негр зон мүнөө үедэ угаа ядаранги байдалда ажаһуудаг.

1910-һаа 1970 он хүрэтэр США-гай негрнүүд оройдоо хоёр дахин үлүүгээр олошороо. Хото городуудта ажаһуугша негрнүүд 6 дахинһаа үлүүгээр олошороо. США-гай урда талын хүдөө нютагуудай үгытэй негрнүүд Хойто ба Зүүн-Хойто зүгэй городууд худар ошожо үргэлжэлһөөр.

Теэд тэндэ ошоходоошье, зохид һайн мэргэжэлгүй байһан дээрэһээ, мүн городууд соогуур ажал оложо ядаад, дайралдаһан лэ ажалда, хэдышье багаар түлэгдэдэг һаань, орохо баатай болодог. Тэдэнэр томо томо городуудай эгээн лэ яндан муу газарнуудтань байрладаг, үлэөхэлэн, үбшэн зоболонгһоо һаладаггүй. Негр нялхасууд сагаан шарайтай үхибүүдһээ 60 процент ехээр үхэдэг гэжэ тодоруулагдаба.

«Үни удаан саг соо таригдажа байһан зэбүүрхэлэй ба эсэргүүсэлтын үрые Америкэ мүнөө амсажа байна. Богоолшолго үгы болгогдоһоор зуугаад жэл үнгэрбэшье, тэрэнэй уршагта хойшолонгууд — дарлалта ба расизм, хүдэлмэригүйдэлгэ — манай хото городуудай зоной дурыень түйлай ехээр гутаана» гэжэ доктор Кичгын хэлээшэнь мүнөө үедэ тусгаар удха шанартайгаар дуулдана.

ХҮДЭЛМЭРИГҮЙДЭЛГЭ—НЕГРНҮҮДЭЙ ЗОБОЛОН

Хуулита мэдээнүүдэй ёһоор, США-гай арбаад миллион негр ажалаар хүсэд хангагдаагүй. Илангаяа залуушуулай дунда хүдэлмэригүйшүүл тон олон. Ажал олохо гээшэ бэрхэтэй, дээдэ һургуулида орохын аргагүй шахуу.

Негрнүүдые доромжолһон ябадал энээн дээрэһээшье харагдана.

Һайн эрдэм мэргэжэлтэй болохо аргагүй байһан дээрэһээ конструкторнууд, пилодууд болохобди гэжэ багадаа һанажа ябаһан үхибүүд автомобиль угаагшад, ашаа шэрэгшэд болоод дүүрэдэг.

Зол жаргалаа хаһагдаһан, найдаха һайн найдабаригүй болоһон негрнүүдэй байгша Гарлемэй залуушуул юу хэхэ ёһотой болоноб гэхэдэ, баяшуулые бүри баян болгохын тулада наркотигоор хонжоо наймаа хэхэ баатай болоно.

15-тай негр Чарльз Оутмэн гэжэ хүбүүе Джорджия штадай нэгэ түрмэ соо 1970 оной зун үндэһэнэй илгаа гаргадаг сагаан шарайтан тамхинай галаар тамалжа алаа һэн. Тиин Огасты городой негрнүүдтэ тэрэнь дуулдажа, айхабтар ехэ буһалгаан болоһон байгаа. Гансашье тэрэ хүбүүнэй үхэл дээрэһээ бэшэ, мүн тус городой улад зоной ехэ тулюур байдал дээрэһээ тиимэ үймөөн болоһон юм.

Негрнүүдэй восстани Джорджия штадай губернатор расист Мэддокс гэгшын захиралтаар хатуу шэрүүгөөр дарагдаа бэлэй.

Гэхэтэй хамта. граждан эрхын түлөө тэмсэгшэд тэрэ зэрлиг аашадань харюу болгон бүри хүсэтэй хүдэлөө дэлгэрүүлжэ ороо һэн. Хархисуудай талаһаа хэдышье ехэ заналта хэгдээ һаань, США-гай урда штадуудаар буруушаалгын марш үнгэргэгдэһэн, эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэгшэдэй олон мянганай митинг Атлант хотодо болоһон байба. Тэрэнь гансашье урда зүгэй негрнүүдэй бэшэ, харин дотоодын ба гадаадын политикые ороной бүхы зоной буруушаажа байһанайнь тэмдэг болоо һэн. Сагаан ба хара шарайтай хэдэн мянган тэмсэгшэд США-гай ниислэл хотоһоо Атлантда поездоор тиихэдэ ерээ һэн. «Орон соогоошье, хилын саанашье улад зониие алахаяа болихо!», «Американ демократиин бузар тэмдэг — расизмые үгы болгохо!» гэһэн уряанууд тус суглаанай гол лозунгнуудынь болоһон байна.

Ээлжээтэ «халуун зун» тиигэжэ үнгэрөөд, намаршье, үбэлшье үргэлжэлөө бэлэй. Тэрэнэй хэзээ дүүрэхэнь мүнөөшье мэдэгдэнэгүй.

«ХАЛУУН ЗУНАЙ» ДҮҮРЭХЭНЬ ХАРАГДАНАГҮЙ

«Коммунистнуудай тухиралгаар болоһон зарим нэгэн ушарнууд» гэжэ негрнүүдэй үймөөе засагай пропагандын харуулхаяа оролдодогшье һаань, үнэн шалтагааниие нюухын аргагүй юм.

Вашингтоной засагаархидһаа социальна ба юридическэ «хайрада» хүртэхэеэ болёобди гэжэ негр зон һайса мэдэдэг.

Негрнүүдэй зүйтэй эрилтэнүүдтэнь харюу болгон, засагые барижа байгаа «дээдэ изагууртан» хадаа туһаламжа үзүүлхэеэ һанадаггүй, харин сэрэгэй-хэһээлтын мундуу нюдаргаа тэдээндэ харуулдаг. Жэшээ болгон нэгэ иимэ ушар харуулая. Нэгэ үедэ Асбери-Парк гэжэ курортын бишыхан городто сагаан шарайтай зэрлигүүд нюдэндөөл тудаһан хүниие буудадаг болоо һэн. Үнгэрхэдөө айлай гэрнүүдые маряажа буудадаг һэн. Тиин нэгэтэ һүни унтаридаа хэбтэһэн долоотой басагые полициинхид буудажархиһан байгаа. Тэдэнэй «зугаа нааданайнь» дүн ямараар гараһан байгааб гэхэдэ, Асбери-Паркын 200-гаад негр шархатуулагдаа бэлэй.

«АНДЖЕЛА ДЭВИСЫЕ СҮЛӨӨЛХЭ»

Негрнүүдэй эрхэ сүлөөгэй түлөө эдэбхитэй гэмсэлшэ энэ негр эхэнэрэй нэрэнь эрэлхэг баатар зоригой һүлдэ тэмдэг мүнөө үедэ болонхой.

Анджела Дэвис Сан-Рафаэль гэжэ бишыхан городой түрмэдэ мүнөө үедэ һуужа байна. Америкын коммунистка 27 наһанайнгаа ойе тэрэ түрмэ соо угтаа.

«Хүниие алахада хабаадалсаа» гэһэн худал хуурмаг зэмэ тэрэ басаганда тохоод, американ хархисууд тэрээниие түрмын оёорто хаяһан байгаа.

Үнэн зүйтэй байдалай түлөө, США-дахи үндэһэ яһатанай дарлалта усадхахын түлөө, американ империалистнуудай Индохитадта үүдхэһэн бузар булай дайе болюулхын түлөө тэмсэл Анджела Девисэй нэрэтэй нягтаар холбоотой юм.

1969 оной октябрьда олон зоной урда үгэ хэлэхэдээ, Анджела Дэвис иигэжэ мэдүүлээ һэн: «Ямаршье шарайтай хүнүүд үндэһэнэй илгаа гаргажа, доромжолдог ябадалтай тэмсэхын тулада мүнөө үедэ нэгэдэнэ. Бидэнэр аминдаа бэшэ, харин бүхы зонтоёо, бусад американецуудтай хамтадаа үйлсын жагсаалда гаража, өөһэдынгөө эрхэ хангаха эрилтэ засагай урда табиха ёһотойбди».

Анджела Дэвисые, политическэ хэрэгээр хаагдаһан бусадшье ажал ябуулагшадые тэрээнтэй хамта сүлөөлхын түлөө хүдэлөөн гансашье Холбоото Штадуудта бэшэ, мүн бүхы дэлхэй дээрэ үдэрһөө үдэртэ үргэдэнэ.

Д. НАДЕЖДИН.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: Областной XXVII партийна конференциин шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө» гэһэн түрүү бэшэг. ТАСС-ай мэдээсэл. Информацинууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Партиин түсэб—арадай түсэб» гэһэн гаршаг доро толилогдоһон материалнууд.

Гурбадахи хуудаһанда: «Харилсаанай аша үрэ» гэһэн корреспонденци». Хилын саанаһаа мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Спортын һонин.

МЭДЭЭСЭЛ

Нүхэр В. Ф. Лысовэй онд... дэлмэридэ ороһонтой дашар... лан, Буряадай АССР-эй В... Соведэй Президиум тэрэн... ряадай АССР-эй Гүрэнэй ... лэлгын комиссиин түрүү... уялгаһаа сүлөөлбэ.

ЗАҺАБАРИ

Манай газетын мартын 2-... мерой гурбадахи хуудаһан... логдоһон областной ... XXVII конференци дээрэ ... Б. Б. Ямпиловай хэлэһэн ... һүүлһээ хоёрдохи абзацай ... шын хоёр мэдүүлэлые: «... удхатай, мүнөө үе сагай бай... харуулһан тодо һонор тем... рагууд үсөөнөөр бүтээгдэ... заһан уншахые гуйнабди.

ЭНХИР КРАН

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА: 14 часһаа 19.15 минута хүрэтэр Москваһаа дамжуулга. 14 часһаа орон доторхи һонин. 14.05 — концерт. 15.15 — һурагшадта зорюулагдаһан дамжуулга. 15.45 — киногой аяншалгада дуратайшуулай клуб. 16.45 — спортын һонин. **УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:** 19.15 — «Париж, Париж» гэһэн документальна фильм. 20.05 — концерт. **НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА. УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:** 18 часһаа үхибүүдтэ зорюулагдаһан му... фильм. 18.40 — концерт. 19... минутаһаа 20.30 минута ... тэр Москваһаа дамжу... 19.15 — «Европо: шиидх... гүй асуудалнууд, оронуу... лоһон ушарнууд» гэһэн ... жуулга. 19.45 — Үнгэтэ ... видени. Уран һайханай ф... **УЛААН-ҮДЭ ХАРУУ...** 20.30 минутаһаа телепано... 20.50 — «Факел» гэһэн ... жуулга. 21.40 — «Разведч... гэһэн телеочерк. 22 ... 01.30 минута хүрэтэр М... һаа дамжуулга.

Редакторай орлогшо М. Н. НИМАЕВ.

Гор. Улан-Удэ типография управления по печати при Совете Министров БурАССР Н-01368. Заказ № 89...